

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1115**z dnia 31 maja 2023 r.****w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Lasy zapewniają różnorodne korzyści środowiskowe, gospodarcze i społeczne, w tym drewno i inne nierzewne produkty leśne oraz zapewniają niezbędne dla ludzkości usługi ekosystemowe, gdyż są siedliskiem większości gatunków lądowych będących częścią różnorodności biologicznej Ziemi. Utrzymują one funkcje ekosystemów, pomagają chronić system klimatyczny, zapewniają czyste powietrze i odgrywają istotną rolę w oczyszczaniu wód i gleb, a także w retencji wody i zasilaniu wód gruntowych. Duże obszary leśne stanowią źródło wilgoci i pomagają zapobiegać pustynnieniu regionów kontynentalnych. Ponadto lasy zapewniają utrzymanie i dochód około jednej trzeciej ludności świata, a ich wyniszczenie drastycznie ogranicza środki utrzymania osób najbardziej narażonych na zagrożenia, w tym ludności rdzennej i społeczności lokalnych, które są w dużym stopniu uzależnione od ekosystemów leśnych. Ponadto wylesianie i degradacja lasów przyczyniają się do zmniejszenia ilości niezbędnych pochłaniaczy dwutlenku węgla. Wylesianie i degradacja lasów również zwiększają prawdopodobieństwo kontaktu dzikich zwierząt ze zwierzętami hodowlanymi i ludźmi, przez co wzrasta ryzyko rozprzestrzeniania się nowych chorób oraz ryzyko nowych epidemii i pandemii.
- (2) Wylesianie i degradacja lasów postępują w alarmującym tempie. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) szacuje, że w latach 1990–2020 na całym świecie utracono 420 mln hektarów lasów, co odpowiada około 10 % pozostałych lasów na świecie, stanowiąc obszar większy niż powierzchnia całej Unii Europejskiej. Wylesianie i degradacja lasów są z kolei ważnymi czynnikami powodującymi globalne ocieplenie i utratę różnorodności biologicznej – dwa najważniejsze wyzwania środowiskowe naszych czasów. Każdego roku na świecie wciąż ubywa jednak 10 mln hektarów lasów. Na lasy silnie oddziałuje również zmiana klimatu, dlatego należy podjąć szereg wyzwań, aby w nadchodzących dziesięcioleciach zapewnić zdolność dostosowawczą lasów i ich odporność.
- (3) Wylesianie i degradacja lasów w wieloraki sposób przyczyniają się do globalnego kryzysu klimatycznego. Co najważniejsze, powodują wzrost emisji gazów cieplarnianych wskutek związanych z nimi pożarów lasów, trwale pozbawiając dany obszar zdolności do pochłaniania dwutlenku węgla, zmniejszając jego odporność na zmianę klimatu i znacząco ograniczając jego różnorodność biologiczną oraz odporność na choroby i szkodniki. Samo wylesianie odpowiada za 11 % emisji gazów cieplarnianych, jak określono w sprawozdaniu specjalnego Międzynarodowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w sprawie zmiany klimatu i gruntów z 2019 r.
- (4) Kryzys klimatyczny przyczynia się do globalnej utraty różnorodności biologicznej, która z kolei pogłębia zmianę klimatu – są to zatem zjawiska nierozzerwalnie ze sobą powiązane, co potwierdzono w ostatnich badaniach. Różnorodność biologiczna i zdrowe ekosystemy mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju odpornego na zmianę klimatu. Owady, ptaki i ssaki pełnią funkcję zapylaczy i rozsiewaczy nasion, a także mogą bezpośrednio lub pośrednio przyczynić się do skuteczniejszego składowania dwutlenku węgla. Lasy zapewniają również stałe uzupełnianie zasobów wodnych oraz zapobiegają suszom i ich szkodliwym skutkom dla społeczności lokalnych, w tym ludności rdzennej. Drastyczne ograniczenie wylesiania i degradacji lasów oraz systematyczne odtwarzanie lasów i innych ekosystemów to najważniejsze oparte na zasobach przyrody rozwiązania umożliwiające łagodzenie zmiany klimatu.

⁽¹⁾ Dz.U. C 275 z 18.7.2022, s. 88.⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 19 kwietnia 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 16 maja 2023 r.

- (5) Różnorodność biologiczna ma zasadnicze znaczenie dla odporności ekosystemów i ich usług zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym. Ponad połowa światowego produktu krajowego brutto zależy od przyrody i jej usług. Trzy kluczowe sektory gospodarki – budownictwo, rolnictwo oraz żywność i napoje – są w wysokim stopniu zależne od przyrody. Utrata różnorodności biologicznej zagraża zrównoważonemu cyklowi hydrologicznemu oraz systemom żywnościowym, narażając na szwank bezpieczeństwo żywnościowe i żywieniowe. Ponad 75 % rodzajów upraw roślin spożywczych na świecie jest uzależnione od zapylania przez zwierzęta. Ponadto różnorodność genetyczna i usługi ekosystemowe to krytyczne elementy wykorzystywane przez szereg sektorów przemysłu w procesie produkcji, przede wszystkim leków, w tym środków przeciwdrobnoustrojowych.
- (6) Zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej i wylesianie są problemami o najwyższym znaczeniu globalnym, które mają wpływ na przetrwanie ludzkości i zrównoważone warunki życia na Ziemi. Przyspieszenie zmiany klimatu, utrata różnorodności biologicznej i degradacja środowiska, w połączeniu z namacalnymi przykładami ich niszczących skutków dla przyrody, warunków życia ludzi i lokalnych gospodarek, doprowadziły do uznania zielonej transformacji za decydujący cel naszych czasów oraz za kwestię równouprawnienia płci i sprawiedliwości międzypokoleniowej.
- (7) obrońcy praw człowieka w dziedzinie środowiska, którzy dążą do ochrony i promowania praw człowieka związanych ze środowiskiem, w tym dostępu do czystej wody, powietrza i ziemi, często mogą stać się celem prześladowań i ataków śmiertelnych. Ataki te w nieproporcjonalny sposób dotyczą ludność rdzenną. Według sprawozdań z 2020 r. ponad dwie trzecie ofiar tych ataków pracowało na rzecz ochrony światowych lasów przed wylesianiem i rozwojem przemysłowym.
- (8) Konsumpcja w Unii jest istotnym czynnikiem powodującym wylesianie i degradację lasów w skali globalnej. W ocenie skutków niniejszego rozporządzenia oszacowano, że bez odpowiedniej interwencji regulacyjnej konsumpcja i produkcja w Unii tylko sześciu towarów (bydła, kakao, kawy, palmy olejowej, soi oraz drewna) spowodowałyby do 2030 r. wzrost do około 248 000 hektarów wylesionych obszarów rocznie.
- (9) Jeżeli chodzi o sytuację lasów w Unii, w sprawozdaniu pt. „Stan lasów Europy w 2020 r.” stwierdzono, że w latach 1990–2020 powierzchnia lasów w Europie zwiększyła się o 9 %, ilość dwutlenku węgla składowanego w biomasie wzrosła o 50 %, a podaż drewna wzrosła o 40 %. Zagroženiem dla lasów pierwotnych i naturalnie odnawiających się jest m.in. intensywne gospodarowanie, a ich unikatowa różnorodność biologiczna i cechy strukturalne są w niebezpieczeństwie. Ponadto Europejska Agencja Środowiska zauważyła, że mniej niż 5 % europejskich obszarów leśnych uznaje się obecnie za niezakłócone ludzką działalnością lub za naturalne, natomiast 10 % europejskich obszarów leśnych sklasyfikowano jako intensywnie gospodarowane. Ekosystemy leśne muszą radzić sobie z wieloma obciążeniami spowodowanymi zmianą klimatu, począwszy od ekstremalnych zjawisk pogodowych po szkodniki, a także z działalnością człowieka, która negatywnie oddziałuje na ekosystemy i siedliska. W szczególności intensywna gospodarka lasów jednowiekowych ze względu na zręby zupełne i usuwanie drewna posuszowego może wywierać poważny wpływ na całe siedliska.
- (10) W 2019 r. Komisja przyjęła szereg inicjatyw mających na celu zaradzenie kryzysowi środowiskowemu na świecie, w tym konkretne działania przeciwdziałające wylesianiu. W swoim komunikacie z dnia 23 lipca 2019 r. dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów (zwanym dalej „komunikatem dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”) Komisja wskazała jako priorytet zmniejszenie unijnego śladu gruntowego związanego z konsumpcją i zachęciła do konsumpcji w Unii produktów z łańcuchów dostaw niepowodujących wylesiania. W komunikacie z dnia 11 grudnia 2019 r. dotyczącym Europejskiego Zielonego Ładu Komisja przedstawiła nową strategię na rzecz wzrostu gospodarczego, której celem jest przekształcenie Unii w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, bazującej na zrównoważonym i opartym na zasadach wolnym handlu, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych, a żadna osoba ani miejsce nie zostanie pominięte. Jej celem jest również ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli i przyszłych pokoleń przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. Ponadto celem Europejskiego Zielonego Ładu jest zapewnienie obywatelom i przyszłym pokoleniom między innymi świeżego powietrza, czystej wody, zdrowej gleby i różnorodności biologicznej. W tym celu komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. dotyczący „unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 - Przywracanie przyrody do naszego życia (zwanej dalej „unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030”), komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. dotyczący strategii Od pola do stołu na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (zwanej dalej „strategią »Od pola do stołu“), komunikat Komisji z dnia 16 lipca 2021 r. dotyczący nowej strategii leśnej UE 2030, komunikat Komisji z dnia 12 maja 2021 r. dotyczący drogi do zdrowej planety dla wszystkich, -Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby oraz innych odpowiednich strategiach, takich jak komunikat Komisji z dnia 30 czerwca 2021 r. dotyczący długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r., opracowanych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu podkreślono znaczenie działań na rzecz ochrony lasów i ich odporności. W szczególności celem unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 jest ochrona przyrody i odwrócenie

procesu degradacji ekosystemów. Ponadto komunikat Komisji z dnia 11 października 2018 r. dotyczący zrównoważonej biogospodarki dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem” przyczynia się do zwiększenia ochrony środowiska i ekosystemów, odpowiadając jednocześnie na rosnące zapotrzebowanie na żywność, paszę, energię, materiały i produkty poprzez poszukiwanie nowych sposobów produkcji i konsumpcji.

- (11) Państwa członkowskie wielokrotnie wyrażały zaniepokojenie z powodu utrzymującego się problemu wylesiania degradacji lasów. Podkreślały, że ponieważ obecna polityka i obecne działania na szczeblu globalnym w zakresie ochrony lasów, ich odtwarzania i zrównoważonej gospodarki leśnej nie wystarczają, aby powstrzymać wylesianie, degradację lasów i utratę różnorodności biologicznej, konieczne jest zintensyfikowanie działań Unii, aby skuteczniej przyczynić się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju w ramach Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, która została przyjęta w 2015 r. przez wszystkie państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ). W szczególności Rada poparła zapowiedź Komisji zawartą w jej komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, że dokona ona oceny dodatkowych środków regulacyjnych i nieregulacyjnych oraz że przedstawi wnioski dla obu rodzajów środków. Unia i państwa członkowskie zatwierdziły również oenazetowską Dekadę Działań na rzecz celów zrównoważonego rozwoju, Dekadę Restytucji Ekosystemów oraz Dekadę Rolnictwa Rodzinnego.
- (12) Parlament Europejski podkreślił, że postępujący proces wylesiania, degradacji i przekształcania lasów i ekosystemów naturalnych na świecie, jak również naruszenia praw człowieka, są w znacznym stopniu związane z rozwojem produkcji rolnej, w szczególności ze względu na przekształcanie lasów w grunty rolne przeznaczone do produkcji szeregu towarów i produktów, na które jest duży popyt. W dniu 22 października 2020 r., zgodnie z art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Parlament Europejski przyjął rezolucję, w której zwrócił się do Komisji o przedstawienie, zgodnie z art. 192 ust. 1 TFUE, wniosku dotyczącego ram prawnych UE mających na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE w oparciu o obowiązkową należytą staranność.
- (13) Zwalczanie wylesiania i degradacji lasów stanowi istotną część pakietu środków niezbędnych do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz do wypełnienia zobowiązań Unii wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu, jak również z porozumienia klimatycznego z Paryża przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu ⁽³⁾ (zwanego dalej „porozumieniem paryskim”), z ósmego programu działań w zakresie środowiska przyjętego decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 ⁽⁴⁾ oraz z prawnie wiążącego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ⁽⁵⁾ zobowiązania do osiągnięcia neutralności klimatycznej najpóźniej do 2050 r. i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55 % w porównaniu do poziomów z 1990 r.
- (14) Zwalczanie wylesiania i degradacji lasów stanowi także ważną część pakietu środków potrzebnych do przeciwdziałania utracie różnorodności biologicznej i do wywiązywania się z zobowiązań Unii w ramach Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej (CBD) ⁽⁶⁾, Europejskiego Zielonego Ładu, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz towarzyszących celów Unii w zakresie odbudowy zasobów przyrodniczych.
- (15) Lasy pierwotne są wyjątkowe i niezastąpione. Plantacje leśne i lasy zasadzone przez człowieka mają inny skład różnorodności biologicznej i zapewniają inne usługi ekosystemowe w porównaniu z lasami pierwotnymi i naturalnie odnawiającymi się.
- (16) Ekspansja rolna odpowiada za blisko 90 % wylesiania na świecie, przy czym ponad połowa utraty zasobów leśnych spowodowana jest przekształcaniem lasów w grunty uprawne, zaś wypas zwierząt gospodarskich odpowiada za blisko 40 % utraty zasobów leśnych.
- (17) Produkcja paszy dla zwierząt gospodarskich może przyczynić się do wylesiania i degradacji lasów. Promowanie alternatywnych, zrównoważonych praktyk rolniczych może być sposobem na sprostanie wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym oraz zapobieganie wylesianiu i degradacji lasów na całym świecie. Zachęty do stosowania bardziej zrównoważonej, zdrowszej i bogatszej w składniki odżywcze diety oraz bardziej zrównoważonego stylu życia mogą zmniejszyć presję na grunty i zasoby.

⁽³⁾ Dz.U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽⁴⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/591 z 6 kwietnia 2022 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2030 r. (Dz.U. L 114 z 12.4.2022, s. 22).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 93/626/EWG z dnia 25 października 1993 r. dotycząca zawarcia Konwencji o różnorodności biologicznej (Dz.U. L 309 z 13.12.1993, s. 1).

- (18) W latach 1990–2008 Unia odpowiadała za przywóz i konsumpcję jednej trzeciej będących przedmiotem globalnego handlu produktów rolnych związanych z wylesianiem. W tym okresie konsumpcja w Unii odpowiadała za 10 % światowego wylesiania związanego z wytwarzaniem towarów lub świadczeniem usług. Nawet jeżeli zmniejsza się względny udział konsumpcji w Unii, konsumpcja w Unii jest nieproporcjonalnie dużym czynnikiem powodującym wylesianie. Unia powinna zatem podjąć działania w celu zminimalizowania wylesiania i degradacji lasów na świecie spowodowanych konsumpcją niektórych towarów i produktów, a tym samym dążyć do zmniejszenia swojego udziału w emisji gazów cieplarnianych i utracie różnorodności biologicznej na świecie, a także propagować zrównoważone struktury produkcji i konsumpcji w Unii i na świecie. Aby osiągnąć jak największy efekt, politykę Unii należy zorientować na wywieranie wpływu na rynek światowy, a nie tylko na łańcuchy dostaw do Unii. W tym zakresie zasadniczą rolę odgrywają partnerstwa i skuteczna współpraca międzynarodowa, w tym umowy o wolnym handlu, z krajami będącymi producentami i konsumentami.
- (19) Zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 37, który stanowi, że wysoki poziom ochrony środowiska i poprawa jakości środowiska mają być zintegrowane z politykami Unii i zapewnione zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, Unia jest zaangażowana w propagowanie i wdrażanie ambitnych polityk w zakresie środowiska i klimatu na całym świecie. W ramach zewnętrznego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu działania podejmowane na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny uwzględniać znaczenie istniejących światowych porozumień, zobowiązań i ram przyczyniających się do ograniczenia wylesiania i degradacji lasów, takich jak Strategiczny plan ONZ dla lasów na lata 2017–2030 i jego globalne cele leśne, Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i porozumienie paryskie, CBD i jej globalne ramy różnorodności biologicznej na okres po 2020 r., globalny strategiczny plan na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 i jego cele z Aichi w zakresie ochrony różnorodności biologicznej oraz konwencja ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia, a także wielostronne ramy wspierające zwalczanie pierwotnych przyczyn wylesiania i degradacji lasów, takie jak cele zrównoważonego rozwoju ONZ i Deklaracja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej.
- (20) Powstrzymanie wylesiania i odtworzenie zdegradowanych lasów stanowi istotny element celów zrównoważonego rozwoju. Niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się w szczególności do osiągnięcia celów dotyczących życia na lądzie (cel zrównoważonego rozwoju nr 15), działań w dziedzinie klimatu (cel zrównoważonego rozwoju nr 13), odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji (cel zrównoważonego rozwoju nr 12), celu „zero głodu” (cel zrównoważonego rozwoju nr 2) oraz celu dotyczącego dobrego zdrowia i jakości życia (cel zrównoważonego rozwoju nr 3). Odpowiedni cel nr 15.2 dotyczący zatrzymania wylesiania do 2020 r. nie został osiągnięty, co świadczy o pilnej potrzebie podjęcia ambitnych i skutecznych działań.
- (21) Niniejsze rozporządzenie powinno również stanowić odpowiedź na deklarację nowojorską w sprawie lasów, niewiążącą prawnie deklarację polityczną, w której zatwierdzono światowy harmonogram działań zmierzających do zmniejszenia o połowę utraty lasów naturalnych do 2020 r. oraz zatrzymania tego procesu do 2030 r. Deklaracja została zatwierdzona przez dziesiątki rządów, wiele największych światowych przedsiębiorstw oraz wpływowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje ludności rdzennej. Wezwano w niej również sektor prywatny do osiągnięcia celu, jakim jest wyeliminowanie wylesiania z produkcji towarów rolnych, takich jak olej palmowy, soja, papier i wyroby z mięsa wołowego, nie później niż do 2020 r., który to cel nie został osiągnięty. Ponadto niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do realizacji Strategicznego planu ONZ na rzecz lasów na lata 2017–2030, którego globalnym celem leśnym nr 1 jest odwrócenie utraty zasobów leśnych na świecie poprzez zrównoważoną gospodarkę leśną, w tym ochronę, odtwarzanie, zalesianie i odnawianie lasu, oraz zwiększanie starań na rzecz zapobiegania degradacji lasów i wkład do globalnego wysiłku w przeciwdziałaniu zmianie klimatu.
- (22) Niniejsze rozporządzenie powinno również stanowić odpowiedź na wydaną w Glasgow w listopadzie 2021 r. podczas konferencji klimatycznej ONZ deklarację przywódców w sprawie lasów i użytkowania gruntów, w której uznano, że „osiągnięcie naszych celów w zakresie użytkowania gruntów, klimatu, różnorodności biologicznej i celów zrównoważonego rozwoju, zarówno na poziomie globalnym, jak i krajowym, będzie wymagało dalszych działań związanych z transformacją we wzajemnie powiązanych obszarach zrównoważonej produkcji i konsumpcji, rozwoju infrastruktury, handlu, finansów i inwestycji oraz wsparcia drobnych producentów rolnych, ludności rdzennej i społeczności lokalnych”. Sygnatariusze zobowiązali się do wspólnej pracy na rzecz zatrzymania i odwrócenia procesu utraty lasów i degradacji gruntów do 2030 r. oraz podkreślili, że wzmocnią swoje wspólne starania na rzecz ułatwienia polityki handlowej i rozwojowej na poziomie międzynarodowym i krajowym, która propaguje zrównoważony rozwój oraz zrównoważoną produkcję i konsumpcję towarów, a także przynosi krajom wzajemne korzyści.
- (23) Jako członek Światowej Organizacji Handlu (WTO) Unia jest zobowiązana do wspierania powszechnego, opartego na zasadach, otwartego, przejrzystego, przewidywalnego, włączającego, niedyskryminującego i sprawiedliwego wielostronnego systemu handlowego w ramach WTO, jak również otwartej, zrównoważonej i asertywnej polityki handlowej. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem obejmować towary i produkty wytwarzane w Unii, jak również towary i produkty przywożone do Unii.

- (24) Wyzwaniom, przed którymi stoi świat w związku ze zmianą klimatu i utratą różnorodności biologicznej, można stawić czoła jedynie poprzez działania globalne. Unia powinna odgrywać silną rolę na arenie międzynarodowej, zarówno dając przykład, jak i przejmując inicjatywę we współpracy międzynarodowej w celu stworzenia otwartego i sprawiedliwego systemu wielostronnego, w którym zrównoważony handel będzie kluczowym czynnikiem umożliwiającym przejście na zieloną gospodarkę w celu zwalczania zmiany klimatu i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej.
- (25) Niniejsze rozporządzenie jest również zgodne z komunikatem Komisji z dnia 22 czerwca 2022 r. dotyczącym siły partnerstw handlowych: współpracy na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu oraz komunikatem Komisji z dnia 18 lutego 2021 r. dotyczącym przeglądu polityki handlowej - otwartej, zrównoważonej i asertywnej polityki handlowej, w których stwierdzono, że w obliczu nowych wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a w szczególności nowego, bardziej zrównoważonego modelu rozwoju określonego przez Europejski Zielony Ład i europejską strategię cyfrową UE, zamieszczoną w komunikacie Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. dotyczącym kształtowania cyfrowej przyszłości Europy, Unia potrzebuje nowej strategii w zakresie polityki handlowej – takiej, która będzie wspierać osiąganie celów polityki wewnętrznej i zewnętrznej oraz promować bardziej zrównoważony rozwój zgodnie z zobowiązaniem do pełnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju ONZ. Polityka handlowa musi w pełni odegrać swoją rolę w procesie wychodzenia Unii z pandemii COVID-19 oraz w procesie ekologicznej i cyfrowej transformacji gospodarki, a także tworzenia bardziej odpornej Unii na świecie.
- (26) Zgodnie z komunikatem z dnia 22 czerwca 2022 r. dotyczącym siły partnerstw handlowych: wspólnie na rzecz zielonego i sprawiedliwego wzrostu Komisja intensyfikuje współpracę z partnerami handlowymi w celu wspierania zgodności z międzynarodowymi normami pracy i ochrony środowiska. W komunikacie przewidziano wprowadzanie obszernych rozdziałów dotyczących zrównoważonego rozwoju, zawierających klauzule dotyczące wylesiania i degradacji lasów. Zapewnienie egzekwowania obecnych i zawierania nowych umów handlowych zawierających takie rozdziały uzupełni cele niniejszego rozporządzenia.
- (27) Niniejsze rozporządzenie powinno stanowić uzupełnienie innych środków zaproponowanych w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów”, w szczególności nawiązywania partnerstw z krajami będącymi producentami w celu wspierania ich w eliminowaniu pierwotnych przyczyn wylesiania, takich jak słabe zarządzanie, nieskuteczne egzekwowanie prawa i korupcja, oraz rozwijania współpracy międzynarodowej z krajami będącymi największymi konsumentami poprzez, między innymi, wspieranie handlu produktami niepowodującymi wylesiania oraz przyjmowanie podobnych środków mających na celu unikanie wprowadzania do obrotu produktów z łańcuchów dostaw, z którymi wiąże się wylesianie i degradacja lasów.
- (28) Niniejsze rozporządzenie powinno uwzględniać zasadę spójności polityki na rzecz rozwoju i służyć promowaniu i ułatwianiu współpracy z krajami rozwijającymi się, w szczególności z krajami najsłabiej rozwiniętymi, między innymi poprzez udzielanie pomocy technicznej i finansowej, w miarę możliwości i w stosownych przypadkach.
- (29) W koordynacji z państwami członkowskimi Komisja powinna kontynuować współpracę w ramach partnerstw z krajami będącymi producentami i ogólniej współpracę z organizacjami i podmiotami międzynarodowymi, a także z aktywnymi w terenie odpowiednimi zainteresowanymi stronami poprzez dialog z udziałem wielu zainteresowanych stron. Komisja powinna oferować większe wsparcie i lepsze zachęty związane z ochroną lasów i przechodzeniem na produkcję niepowodującą wylesiania, uznawaniem i wzmacnianiem roli i praw ludności rdzennej, społeczności lokalnych, drobnych producentów rolnych oraz mikro-przedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), poprawą zarządzania i praw własności gruntów, poprawą egzekwowania prawa i propagowaniem zrównoważonej gospodarki leśnej z naciskiem na praktyki w zakresie leśnictwa bliższego przyrodzie, bazując na wskaźnikach i progach opartych na podstawach naukowych, ekoturystyki, rolnictwa odpornego na zmianę klimatu, dywersyfikacji, agroekologii oraz systemu rolno-leśnego. Komisja powinna przy tym w pełni uznawać rolę i prawa ludności rdzennej i społeczności lokalnych w ochronie lasów z uwzględnieniem zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody. Opierając się na doświadczeniach zdobytych i wnioskach wyciągniętych w kontekście istniejących inicjatyw, Unia i państwa członkowskie powinny współpracować na rzecz partnerstw z krajami będącymi producentami, na ich wniosek, i odpowiadać na globalne wyzwania, przy jednoczesnym – zgodnie z komunikatem dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów – zaspokajaniu lokalnych potrzeb i uwzględnianiu wyzwań stojących przed drobnymi producentami rolnymi. Podejście oparte na partnerstwie powinno pomóc krajom będącym producentami i ich częściom w ochronie, odtwarzaniu i zrównoważonym użytkowaniu lasów i przyczynić się w ten sposób do realizacji celu niniejszego rozporządzenia zakładającego ograniczenie wylesiania i degradacji lasów, w tym poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych, informacji geoprzestrzennych i budowanie potencjału.

- (30) Podmioty i podmioty handlowe powinny być związane obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia niezależnie od tego, czy udostępnianie na rynku odbywa się w sposób tradycyjny czy przez internet. Niniejsze rozporządzenie powinno zatem zapewniać, aby w każdym łańcuchu dostaw był mający siedzibę w Unii podmiot w rozumieniu niniejszego rozporządzenia, który może być pociągnięty do odpowiedzialności w przypadku niewypełnienia obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia. Komisja i państwa członkowskie powinny monitorować wdrażanie niniejszego rozporządzenia i określić, czy rozwój cyfrowy i technologiczny będzie w przyszłości wymagać, stosownie do przypadku, dalszych specyfikacji lub inicjatyw.
- (31) Kolejnym istotnym działaniem ogłoszonym w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów jest ustanowienie unijnego obserwatorium wylesiania, degradacji lasów, zmian powierzchni terenów zalesionych na świecie oraz powiązanych czynników (zwanego dalej „unijnym obserwatorium”), które zainicjuje Komisja w celu lepszego monitorowania zmian powierzchni terenów zalesionych na świecie i powiązanych czynników. Opierając się na istniejących narzędziach służących monitorowaniu, w tym produktach programu Copernicus i innych źródłach dostępnych publicznie lub prywatnie, unijne obserwatorium powinno ułatwiać podmiotom publicznym, konsumentom i przedsiębiorcom uzyskiwanie dostępu do informacji dotyczących łańcuchów dostaw, przekazując przystępne dane i informacje ukazujące związki między wylesianiem, degradacją lasów i zmianami powierzchni zasobów leśnych na świecie a unijnym popytem na towary i produkty lub handlem towarami i produktami. Unijne obserwatorium powinno zatem wspierać wykonanie niniejszego rozporządzenia, dostarczając dowody naukowe dotyczące globalnego wylesiania i globalnej degradacji lasów oraz powiązanej z nimi wymiany handlowej. Unijne obserwatorium powinno zapewnić mapy pokrycia terenu, również z szeregiem czasowym od daty granicznej określonej w niniejszym rozporządzeniu, oraz szereg klas umożliwiających zbadanie struktury krajobrazu. Unijne obserwatorium powinno uczestniczyć w opracowywaniu systemu wczesnego ostrzegania łączącego zdolności w zakresie badań i monitorowania. W odniesieniu do niniejszego rozporządzenia, gdy technicznie wykonalne, należy dążyć do tego, by system wczesnego ostrzegania był elementem platformy mogącej wspierać właściwe organy, podmioty, podmioty handlowe i inne odpowiednie zainteresowane strony i zapewniać stałe monitorowanie i wczesne powiadomianie o ewentualnej działalności wylesiania lub degradacji lasów. Platforma ta powinna zacząć funkcjonować jak najszybciej. Unijne obserwatorium powinno współpracować z właściwymi organami, odpowiednimi organizacjami i organami międzynarodowymi, instytutami badawczymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami, podmiotami handlowymi, państwami trzecimi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami.
- (32) Obowiązujące ramy legislacyjne Unii koncentrują się na walce z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i powiązaną z tym wymianą handlową, lecz nie zapewniają bezpośredniej odpowiedzi na problem wylesiania. Obejmują one rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 (7) oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2173/2005 (8). Obydwa te rozporządzenia poddano ocenie adekwatności, w której wykazano, że chociaż prawodawstwo to ma pozytywny wpływ na gospodarkę leśną, nie osiągnięto celów tych dwóch rozporządzeń – a mianowicie ograniczenia nielegalnego pozyskiwania drewna i związanego z nim handlu oraz ograniczenia konsumpcji nielegalnie pozyskanego drewna w Unii – i stwierdzono, że koncentrowanie się wyłącznie na legalności drewna nie jest wystarczające do osiągnięcia wyznaczonych celów.
- (33) Z dostępnych sprawozdań wynika, że znaczna część trwających procesów wylesiania jest zgodna z prawem kraju produkcji. W najnowszym sprawozdaniu pt: Inicjatywa dotycząca handlu i finansowania polityki leśnej (ang. *Forest Policy Trade and Finance Initiative*) opublikowanej w maju 2021 r. oszacowano, że w latach 2013–2019 ok. 30 % wylesiania do celów komercyjnej działalności rolniczej w krajach tropikalnych było zgodne z prawem. Dostępne dane skupiają się zazwyczaj na krajach charakteryzujących się słabym zarządzaniem – globalny udział nielegalnego wylesiania może być niższy, dostarcza już jednak jasnych danych, które są sygnałem, że pomijanie legalnego wylesiania w kraju produkcji obniża skuteczność środków z zakresu polityki.
- (34) W ocenie skutków możliwych środków z zakresu polityki mających na celu rozwiązanie problemu wylesiania i degradacji lasów, w konkluzjach Rady z dnia 16 grudnia 2019 r. oraz w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 22 października 2020 r. jasno określono potrzebę uznania wylesiania i degradacji lasów za przewodnie kryteria na potrzeby przyszłych unijnych środków. Skupienie się wyłącznie na legalności mogłoby potencjalnie wiązać się z ryzykiem obniżenia norm środowiskowych w celu uzyskania dostępu do rynku. Nowe unijne ramy prawne powinny zatem uwzględniać zarówno problem legalności, jak i kwestię, czy produkcja odnośnych towarów i odnośnych produktów nie powoduje wylesiania.
- (35) Definicja pojęcia „niepowodujące wylesiania” powinna być wystarczająco szeroka, aby obejmować wylesianie i degradację lasów, powinna zapewniać jasność prawa oraz zakładać wymierność na podstawie ilościowych, obiektywnych i uznanych międzynarodowo danych.

(7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23).

(8) Rozporządzenie Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz.U. L 347 z 30.12.2005, s. 1).

- (36) Do celów niniejszego rozporządzenia rolnicze użytkowanie należy zdefiniować jako użytkowanie gruntów do celów rolnictwa. W tym celu Komisja powinna opracować wytyczne w celu wyjaśnienia interpretacji tej definicji, w szczególności w odniesieniu do przekształcania lasów w grunty, które nie są przeznaczone do użytkowania rolniczego.
- (37) Zgodnie z definicjami FAO systemy rolno-leśne, w tym w przypadku upraw rosnących pod pokrywą drzew, a także systemy rolno-leśno-uprawowe, leśno-pastwiskowe i rolno-leśno-pastwiskowe, nie powinny być uznawane za lasy, lecz za użytkowanie rolnicze.
- (38) Niniejsze rozporządzenie powinno obejmować towary, których konsumpcja w Unii ma największy wpływ na globalne wylesianie i globalną degradację lasów oraz w przypadku których interwencja polityczna Unii mogłaby przynieść największe korzyści w przeliczeniu na jednostkę wartości handlu. Jako część badania wspierającego ocenę skutków niniejszego rozporządzenia przeprowadzono obszerny przegląd odnośnej literatury naukowej, tj. głównych źródeł, w których szacuje się wpływ konsumpcji w Unii na globalne wylesianie i łączy ten ślad środowiskowy z konkretnymi towarami, i dokonano kontroli krzyżowej tego przeglądu, przeprowadzając szeroko zakrojone konsultacje z zainteresowanymi stronami. Wynikiem tego procesu było stworzenie pierwszego wykazu zawierającego osiem towarów. Drewno włączono bezpośrednio do wykazu, gdyż zostało już ono ujęte w rozporządzeniu (UE) nr 995/2010. Zgodnie z jednym z najnowszych opracowań badawczych⁽⁹⁾ wykorzystanym do analizy wydajności, spośród ośmiu analizowanych w nim towarów siedem ma największy udział w wylesianiu powodowanym przez Unię: olej palmowy (34,0 %), soja (32,8 %), drewno (8,6 %), kakao (7,5 %), kawa (7,0 %), bydło (5,0 %) i kaczuk (3,4 %).
- (39) Aby niniejsze rozporządzenie osiągnęło swoje cele, ważne jest zapewnienie, aby produkcja paszy dla zwierząt gospodarskich objęta zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia nie prowadziła do wylesiania. W związku z tym podmioty wprowadzające do obrotu lub wywożące odnośne produkty zawierające lub wytworzone przy wykorzystaniu bydła, które było karmione odnośnymi produktami zawierającymi inne odnośne towary lub odnośne produkty lub wytworzonymi przy ich użyciu, powinny zapewnić, w ramach swojego systemu należytej staranności, aby pasza ta nie powodowała wylesiania. W takim przypadku wymogi dotyczące geolokalizacji określone w niniejszym rozporządzeniu powinny być ograniczone do podania położenia geograficznego każdego z zakładów, w których bydło było hodowane, i nie należy wymagać informacji geolokalizacyjnych dotyczących samej paszy. Jeżeli właściwy organ uzyska istotne informacje, w tym informacje oparte na uzasadnionych zastrzeżeniach przedstawionych przez strony trzecie, lub zostanie powiadomiony o takich informacjach, z których wynika, że istnieje ryzyko, iż pasza nie jest zgodna z niniejszym rozporządzeniem, właściwy organ powinien niezwłocznie zwrócić się o szczegółowe informacje na temat takiej paszy. Jeżeli pasza została już poddana procedurze należytej staranności na poprzednim etapie łańcucha dostaw, podmioty powinny wykorzystać jako dowód odpowiednie faktury, numery referencyjne odpowiednich oświadczeń o należytej staranności lub jakąkolwiek odpowiednią dokumentację wskazującą, że pasza nie powoduje wylesiania, i podmioty te mogą być zobowiązane do udostępnienia tych dowodów na żądanie właściwym organom. Dowody powinny obejmować okres życia zwierząt, maksymalnie do pięciu lat.
- (40) Z uwagi na to, że należy zachęcać do wykorzystywania odnośnych towarów i odnośnych produktów pochodzących z recyklingu oraz że włączenie takich towarów i produktów w zakres niniejszego rozporządzenia stanowiłoby nieproporcjonalne obciążenie dla podmiotów, zużyte towary i produkty, których cykl życia zakończył się i które w innym przypadku zostałyby usunięte jako odpady, zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽¹⁰⁾, należy wyłączyć z zakresu niniejszego rozporządzenia. Nie powinno to jednak mieć zastosowania do niektórych produktów ubocznych procesu produkcyjnego.
- (41) W niniejszym rozporządzeniu należy określić obowiązki w zakresie odnośnych towarów i odnośnych produktów, aby skutecznie zwalczać wylesianie i degradację lasów i propagować łańcuchy dostaw niepowodujące wylesiania, uwzględniając ochronę praw człowieka oraz praw ludności rdzennej i społeczności lokalnych zarówno w Unii, jak i w państwach trzecich.
- (42) Przy ocenie ryzyka wystąpienia niezgodności w przypadku odnośnych towarów i odnośnych produktów, w odniesieniu do których planowane jest wprowadzenie do obrotu lub dokonanie ich wywozu, należy uwzględnić naruszenia praw człowieka związane z wylesianiem lub degradacją lasów, w tym praw ludności rdzennej, społeczności lokalnych i posiadaczy zwyczajowego prawa własności ziemi.

⁽⁹⁾ Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020. Deforestation risk embodied in production and consumption of agricultural and forestry commodities 2005-2017 (Version 1.0). Zenodo. (ang. Ryzyko wylesiania wynikające z produkcji i konsumpcji towarów rolnych i leśnych).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

- (43) W dziedzinie wylesiania i degradacji lasów, na których opierają się definicje ujęte w niniejszym rozporządzeniu działało wiele organizacji i podmiotów międzynarodowych, takich jak FAO, IPCC, Program ONZ ds. Ochrony Środowiska, oraz Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody, oraz zostały zawarte umowy międzynarodowe, takie jak porozumienie paryskie i CBD,.
- (44) Zasadnicze znaczenie ma to, aby w niniejszym rozporządzeniu uwzględnić również kwestię degradacji lasów. Definicja degradacji lasów powinna opierać się na pojęciach uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym i zapewniać możliwość łatwego wypełnienia odnośnych obowiązków przez podmioty i właściwe organy. Obowiązki te powinny być wymierne i weryfikowalne, a także jasne i jednoznaczne, aby zapewnić pewność prawa. W związku z tym niniejsze rozporządzenie powinno koncentrować się na kluczowych elementach degradacji lasów, które zgodnie z najaktualniejszymi danymi naukowymi są wymierne i weryfikowalne oraz szczególnie istotne dla uniknięcia wpływu na środowisko. W tym celu definicja degradacji lasów powinna opierać się na uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym pojęciach zdefiniowanych przez FAO. Definicja degradacji lasów powinna zostać poddana przeglądowi, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, aby ocenić, czy należy ją rozszerzyć w celu objęcia nią szerszego zakresu czynników powodujących degradację lasów oraz ekosystemów leśnych na całym świecie, tak by dalej wspierać cele środowiskowe niniejszego rozporządzenia, z uwzględnieniem postępów poczynionych w trakcie międzynarodowych rozmów na ten temat, a także różnorodności ekosystemów i praktyk leśnych na całym świecie. Przegląd ten należy przeprowadzić na podstawie dogłębnej analizy, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi oraz po zasięgnięciu opinii odpowiednich zainteresowanych stron, organizacji i organów międzynarodowych i środowiska naukowego.
- (45) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewnić właściwą równowagę między ochroną uzasadnionych oczekiwań podmiotów i podmiotów handlowych wprowadzających do obrotu odnośne towary i odnośne produkty lub dokonujących ich wywozu, przy jednoczesnym zminimalizowaniu nagłych zakłóceń w łańcuchach dostaw, a podstawowym prawem do ochrony środowiska ustanowionym w art. 37 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W tym celu należy ustalić datę graniczną stanowiącą podstawę oceny, czy na danym obszarze dochodzi do wylesiania lub degradacji lasów, aby po tej dacie żadne towary i produkty objęte zakresem niniejszego rozporządzenia nie mogły być wprowadzane do obrotu, ani wywożone, jeżeli zostały wyprodukowane na obszarze, na którym dochodzi do wylesiania lub degradacji lasów.
- (46) Data graniczna powinna odpowiadać określonym w celach zrównoważonego rozwoju i w deklaracji nowojorskiej w sprawie lasów istniejącym zobowiązaniom międzynarodowym, w których dąży się do powstrzymania wylesiania, odtworzenia zdegradowanych lasów oraz znacznego zwiększenia zalesiania i ponownego zalesiania na całym świecie do 2020 r.; zatem powinna ona zostać ustalona na dzień 31 grudnia 2020 r. Data ta jest spójna z ogłoszeniem przez Komisję zamiaru przeciwdziałania wylesianiu w komunikacie dotyczącym zintensyfikowanie działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, w Europejskim Zielonym Ładzie, w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz w strategii Od pola do stołu. Zgodnie z zasadą ostrożności, data graniczna we wniosku Komisji dotyczącym niniejszego rozporządzenia poprzedza wejście w życie niniejszego rozporządzenia. Data graniczna została wybrana w celu zapobieżenia uprzedniemu przyspieszeniu – między ogłoszeniem we wniosku Komisji a dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia – działań prowadzących do wylesiania i degradacji lasów i zapobiec takiemu przyspieszeniu. W niniejszym rozporządzeniu należy uwzględnić realizowany cel środowiskowy i potwierdzić proponowaną datę graniczną w celu zapewnienia, aby producenci i podmioty, którzy w okresie negocjowania niniejszego rozporządzenia dokonali wylesiania i degradacji lasów, nie mogli wprowadzać do obrotu odnośnych towarów ani odnośnych produktów wytworzonych na tych gruntach ani ich wywozić.
- (47) Ograniczenia w wykonywaniu praw podstawowych i ochronie uzasadnionych oczekiwań podmiotów i podmiotów handlowych wynikające z wyboru daty granicznej powinny być proporcjonalne i ściśle niezbędne do osiągnięcia celu leżącego w interesie ogólnym, jakim jest ochrona środowiska. Aby przyczynić się do osiągnięcia tego celu, niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do odnośnych towarów i odnośnych produktów wyprodukowanych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Odroczone stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia regulujących obowiązki podmiotów i podmiotów handlowych, które zamierzają wprowadzić odnośne towary i odnośne produkty do obrotu lub je wywieźć, również daje im rozsądny termin na dostosowanie się do nowych wymogów niniejszego rozporządzenia.
- (48) W celu zwiększenia wkładu Unii w powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów oraz zapewnienia, aby nie wprowadzać do obrotu ani nie wywozić z tego rynku produktów pochodzących z łańcuchów dostaw związanych z wylesianiem i degradacją lasów, nie należy wprowadzać do obrotu, udostępniać na rynku odnośnych produktów ani ich z niego wywozić, chyba że nie powodują one wylesiania i zostały wytworzone zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji. Aby potwierdzić taki stan rzeczy, należy zawsze dołączać do nich oświadczenie o należytej staranności.

- (49) Opierając się na podejściu systemowym, podmioty powinny podejmować odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że odnośne produkty, które zamierzają wprowadzić do obrotu, są zgodne z wymogami dotyczącymi niepowodowania wylesiania i legalności określonymi w niniejszym rozporządzeniu. W tym celu podmioty powinny ustanowić i wdrożyć systemy należytej staranności. Te systemy należytej staranności powinny obejmować trzy elementy, a mianowicie wymogi informacyjne, ocenę ryzyka i środki zmniejszające ryzyko uzupełnione obowiązkami sprawozdawczymi. Systemy należytej staranności należy opracować w taki sposób, aby zapewniały dostęp do informacji na temat źródeł i dostawców towarów i produktów wprowadzanych do obrotu, w tym informacji wskazujących na spełnienie wymogów dotyczących niepowodowania wylesiania i degradacji lasów oraz wymogu legalności, m.in. dzięki określeniu kraju produkcji lub jego części, w tym i współrzędnych geolokalizacyjnych danych działek. Na potrzeby takich współrzędnych geolokalizacyjnych, które są zależne od czasu, pozycjonowania lub obserwacji Ziemi, można wykorzystywać dane satelitarne i usługi w ramach programu kosmicznego Unii (EGNOS/Galileo i program Copernicus). Na podstawie tych informacji podmioty powinny przeprowadzić ocenę ryzyka. Po określeniu ryzyka podmioty powinny podjąć działania zmniejszające to ryzyko, aby całkiem je wyeliminować lub obniżyć do poziomu, na którym będzie ono znikome. Podmiotowi można zezwolić na wprowadzenie odnośnego produktu do obrotu lub na jego wywóz tylko, gdy podmiot stwierdzi po przeprowadzeniu należytej staranności, że nie istnieje ryzyko, że odnośny produkt będzie niezgodny z przepisami niniejszego rozporządzenia, lub ryzyko takie jest znikome.
- (50) Przy pozyskiwaniu produktów należy podjąć rozsądne wysiłki w celu zapewnienia producentom, w szczególności małym producentom rolnym, uczciwej ceny, tak aby zapewnić im dochód pozwalający na utrzymanie i skutecznie przeciwdziałać ubóstwu będącemu podstawową przyczyną wylesiania.
- (51) Podmioty powinny formalnie przyjąć odpowiedzialność za zgodność odnośnych produktów, które zamierzają wprowadzić do obrotu lub je wywozić, przedstawiając oświadczenie o należytej staranności. Niniejsze rozporządzenie powinno określić wzór takiego oświadczenia. Oczekuje się, że takie oświadczenie o należytej staranności ułatwi właściwym organom i sądom egzekwowanie przepisów niniejszego rozporządzenia, a także zwiększy przestrzeganie tych przepisów przez podmioty.
- (52) Aby uznać dobre praktyki, w procedurze oceny ryzyka można wykorzystywać certyfikację lub inne systemy zweryfikowane przez osoby trzecie. Nie powinny one jednak zastępować odpowiedzialności podmiotu w zakresie należytej staranności.
- (53) Podmioty handlowe powinny odpowiadać za gromadzenie i przechowywanie informacji służących zapewnieniu przejrzystości łańcucha dostaw odnośnych produktów, które udostępniają na rynku. Duże podmioty handlowe, które nie są MŚP, mają znaczący wpływ na łańcuchy dostaw i odgrywają istotną rolę w zapewnianiu, aby łańcuchy dostaw nie powodowały wylesiania. Powinny one zatem mieć takie same obowiązki jak podmioty, przyjmować odpowiedzialność za zgodność odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem oraz przed udostępnieniem na rynku odnośnych produktów zapewniać, aby w sposób spełniający odpowiednie wymogi dochowano wobec nich należytej staranności zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i stwierdziły, że nie ma żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z niniejszym rozporządzeniem.
- (54) Aby sprzyjać przejrzystości i ułatwić egzekwowanie przepisów, podmioty, które nie należą do kategorii MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw ani osób fizycznych, powinny co roku składać publiczne sprawozdanie dotyczące ich systemu należytej staranności, w tym kroków podejmowanych w celu wykonania ich zobowiązań.
- (55) Podmioty powinny mieć możliwość otrzymywania uzasadnionych zastrzeżeń od zainteresowanych stron, w tym drogą elektroniczną, oraz powinny dokładnie zbadać wszystkie otrzymane uzasadnione zastrzeżenia.
- (56) Inne akty prawne Unii określają wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko powinny mieć zastosowanie, o ile w niniejszym rozporządzeniu nie ma żadnych przepisów szczegółowych o tym samym celu, charakterze i skutku, które można by dostosować w świetle przyszłych zmian aktów prawnych Unii. Istnienie niniejszego rozporządzenia nie powinno wykluczać stosowania innych aktów prawnych Unii, w których ustanowiono wymogi dotyczące należytej staranności w łańcuchu wartości. W przypadku gdy w takich aktach prawnych Unii przewidziano bardziej szczegółowe przepisy lub dodano wymogi do przepisów ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, przepisy takie należy stosować w związku z niniejszym rozporządzeniem. Ponadto w przypadku, gdy niniejsze rozporządzenie zawiera bardziej szczegółowe przepisy, nie należy ich interpretować w sposób, który osłabiałby skuteczne stosowanie innych aktów prawnych Unii dotyczących należytej staranności lub osiągnięcie ich ogólnego celu. Komisja powinna mieć możliwość wydawania jasnych i łatwych do zrozumienia wytycznych dotyczących przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe, w szczególności MŚP.
- (57) Poszanowanie praw ludności rdzennej w odniesieniu do lasów oraz zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody, w tym zgodnie z Deklaracją ONZ o prawach ludności rdzennej, przyczynia się do ochrony różnorodności biologicznej, łagodzenia zmiany klimatu i ujęcia kwestii związanych z tym obaw co do interesu publicznego. Ludność rdzenna ma tradycyjną wiedzę o wartości ekologicznej i medycznej oraz bardzo często proponuje model zrównoważonego wykorzystania zasobów leśnych. Może to przyczynić się do ochrony in situ, zgodnie z celami

CBD. Ponadto z badań wynika, że ludność rdzenna zajmująca się leśnictwem odgrywa podwójną rolę w walce ze zmianą klimatu: po pierwsze, zazwyczaj sprzeciwia się zajmowaniu i wylesianiu gruntów, które zamieszkuje od pokoleń, a po drugie, niektóre społeczności rdzenne uznają za swoją odpowiedzialność ochronę lasów w celu łagodzenia zmiany klimatu.

- (58) Zasady ustanowione w deklaracji ONZ z Rio de Janeiro z 1992 r. w sprawie środowiska i rozwoju, w szczególności zasady nr 10 dotyczącej znaczenia świadomości i udziału społeczeństwa w zakresie zagadnień środowiskowych i zasady nr 22 dotyczącej istotnej roli odgrywanej przez ludność rdzenną w zakresie zarządzania środowiskiem i rozwoju są ważne w kontekście zrównoważonej gospodarki leśnej.
- (59) Koncepcja dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody ludności rdzennej jest rozwijana od czasu zatwierdzenia konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie ludności rdzennej i plemiennej (1989) (nr 169) i jest odzwierciedlona w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej. Ma ona stanowić zabezpieczenie zapewniające, że potencjalny wpływ na ludność rdzenną będzie brany pod uwagę w procesie podejmowania decyzji w zakresie projektów, które jej dotyczą.
- (60) Podmioty objęte zakresem stosowania innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko powinny być w stanie spełnić obowiązki sprawozdawcze wynikające z niniejszego rozporządzenia, podając wymagane informacje przy sporządzaniu sprawozdań na podstawie pozostałych aktów prawnych Unii.
- (61) Odpowiedzialność za egzekwowanie niniejszego rozporządzenia powinna spoczywać na państwach członkowskich, a właściwe organy państw członkowskich zapewniają pełne przestrzeganie niniejszego rozporządzenia. Jednolite egzekwowanie niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających można osiągnąć wyłącznie dzięki systematycznej wymianie informacji i współpracy między właściwymi organami, organami celnymi i Komisją.
- (62) Skuteczne i efektywne wdrożenie i egzekwowanie niniejszego rozporządzenia ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia jego celów. Z tego względu Komisja powinna ustanowić system informacyjny, który będzie wspierał podmioty i właściwe organy w przedstawianiu niezbędnych informacji dotyczących odnośnych produktów wprowadzanych do obrotu i w uzyskiwaniu dostępu do takich informacji, oraz zarządzać takim systemem. Podmioty powinny przedkładać poprzez system informacyjny oświadczenia o należytej staranności. System informacyjny powinien być dostępny dla właściwych organów i organów celných, aby ułatwić im wypełnianie ich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, oraz powinien ułatwiać przekazywanie informacji między państwami członkowskimi, właściwymi organami i organami celnymi. Dane nieobjęte tajemnicą handlową powinny być również dostępne dla szerszej opinii publicznej, z zastrzeżeniem, że dane powinny zostać zanonimizowane, z wyjątkiem informacji dotyczących wykazu ostatecznych wyroków wydanych przeciw osobom prawnym za naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz kar na nie nakładanych, i powinny być przedstawione w otwartym i nadającym się do odczytu maszynowego formacie zgodnie z unijną polityką otwartych danych, określona w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 ⁽¹⁾.
- (63) W przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, na właściwych organach powinno spoczywać zadanie sprawdzenia zgodności odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem na podstawie, między innymi, oświadczeń o należytej staranności przedłożonych przez podmioty. Rolą organów celných powinno być zapewnienie, aby w stosownych przypadkach podano im odniesienie do oświadczenia o należytej staranności. Dodatkowo, od chwili, w której dostępny będzie elektroniczny interfejs służący wymianie informacji między organami celnymi a właściwymi organami, organy celne powinny sprawdzić oznaczenie w systemie informacyjnym statusu oświadczenia o należytej staranności po przeprowadzeniu przez właściwe organy wstępnej analizy ryzyka. Organы celne powinny podjąć stosowne działanie, takie jak zawieszenie lub odmowa dotyczące odnośnego towaru lub odnośnego produktu, jeżeli istnieje taki wniosek na podstawie statusu oświadczenia o należytej staranności oznaczonego w systemie informacyjnym. Ta szczególna organizacja kontroli sprawia, że rozdział VII rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 ⁽²⁾ nie ma zastosowania w zakresie dotyczącym stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia.
- (64) Państwa członkowskie powinny zapewniać stałą dostępność odpowiednich zasobów finansowych, aby właściwe organy były odpowiednio obsadzone i wyposażone. Do prowadzenia efektywnych kontroli niezbędny jest wysoki poziom zasobów, dlatego w każdej chwili powinny być dostępne stabilne zasoby na poziomie odpowiednim do

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

potrzeb w zakresie egzekwowania przepisów. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość uzupełnienia finansowania publicznego dzięki odzyskiwaniu od odpowiednich podmiotów gospodarczych kosztów poniesionych podczas prowadzenia kontroli dotyczących odnośnych towarów i odnośnych produktów uznanych za niezgodne z wymogami.

- (65) Niniejsze rozporządzenie nie narusza innych aktów prawnych Unii dotyczących towarów i produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, w szczególności rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013⁽¹³⁾ w odniesieniu do uprawnień organów celnych i do kontroli celnej. Importerzy powinni pamiętać, że w myśl art. 220, 254, 256, 257 i 258 tego rozporządzenia produkty wprowadzane na rynek, które wymagają dalszego przetworzenia, mają podlegać odpowiedniej procedurze celnej umożliwiającej takie przetworzenie. Co do zasady dopuszczenia do obrotu lub wywozu nie należy uznawać za dowód zgodności z prawem Unii, gdyż takie dopuszczenie lub wywóz niekoniecznie obejmuje pełną kontrolę zgodności.
- (66) Aby zoptymalizować i odciążyć, w tym poprzez minimalizację obciążeń administracyjnych, proces kontroli odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, należy stworzyć międzyoperacyjny elektroniczny interfejs umożliwiający automatyczne przesyłanie danych między systemami celnymi a systemem informacyjnym właściwych organów. Unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł jest naturalnym kandydatem umożliwiającym obsługę takich transferów danych. Interfejsy powinny być wysoce zautomatyzowane i łatwe w obsłudze oraz ułatwiać działania organom celnym i podmiotom. Ponadto, mając na uwadze niewielkie różnice między danymi, które należy udostępnić organom celnym i które mają być umieszczone w oświadczeniu o należytej staranności, należy również zaproponować podejście w zakresie wymiany danych między przedsiębiorstwami a administracją publiczną, w ramach którego podmioty handlowe i podmioty gospodarcze będą udostępniały oświadczenie o należytej staranności odnośnego produktu za pośrednictwem krajowego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, a oświadczenie to będzie automatycznie przekazywane do systemu informacyjnego na podstawie niniejszego rozporządzenia stosowanego przez właściwe organy. Organy celne i właściwe organy powinny brać udział w określeniu danych, jakie mają być przekazywane, i wszelkich innych wymogów technicznych.
- (67) Ryzyko wprowadzenia do obrotu produktów niezgodnych z wymogami lub ich wywozu różni się w zależności od towaru i produktu, a także od ich kraju pochodzenia i produkcji lub jego części. Podmioty pozyskujące towary i produkty z krajów lub ich części o niskim ryzyku uprawy, pozyskiwania lub produkowania odnośnych towarów z naruszeniem niniejszego rozporządzenia powinny mieć mniej obowiązków, co ograniczy koszty przestrzegania przepisów i obciążenie administracyjne, chyba że podmiot ten wie lub ma powody, aby przypuszczać, że istnieje ryzyko nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia. W przypadku gdy właściwy organ dowie się o ryzyku obchodzenia niniejszego rozporządzenia, np. gdy odnośny towar lub odnośny produkt wyprodukowany w kraju wysokiego ryzyka będzie następnie przetwarzany w kraju lub wywożony z kraju niskiego ryzyka, lub jego części, skąd wprowadzany jest do obrotu, wprowadzany na rynek lub opuszcza rynek, a zgłoszenie celne lub oświadczenie o należytej staranności wskazują, że odnośny towar lub odnośny produkt wyprodukowano w kraju niskiego ryzyka, właściwy organ powinien sprawdzić poprzez dalsze kontrole, czy istnieje jakakolwiek niezgodność, i w razie potrzeby podjąć odpowiednie działania, np. zająć odnośny towar lub odnośny produkt i zawiesić jego wprowadzanie do obrotu, a także przeprowadzić dalsze kontrole. Należy wymagać od właściwych organów stosowanie zaostrej kontroli towarów i produktów pochodzących z krajów lub ich części o wysokim ryzyku.
- (68) Ponadto Komisja powinna oceniać stopień wylesiania i degradacji lasów na poziomie kraju lub jego części, na podstawie szeregu kryteriów odzwierciedlających ilościowe, obiektywne i uznane międzynarodowo dane, jak i wskazania, że kraje te angażują się aktywnie w zwalczanie wylesiania i degradacji lasów. Takie informacje oparte na systemie wskaźników powinny ułatwiać podmiotom w Unii stosowanie należytej staranności oraz właściwym organom monitorowanie i egzekwowanie zgodności z wymogami, dając jednocześnie zachętę dla krajów będących producentami do zwiększania zrównoważonego charakteru ich systemów produkcji rolnej i ograniczania ich wpływu na wylesianie. Powinno to pomóc w zwiększeniu przejrzystości i zrównoważonego charakteru łańcuchów dostaw. Taki system wskaźników powinien opierać się na trzystopniowym systemie klasyfikacji krajów, jako kraje o niskim, standardowym lub wysokim ryzyku. Aby zapewnić odpowiedni stopień przejrzystości i jasności, Komisja powinna w szczególności udostępniać publicznie dane wykorzystywane do celów systemu wskaźników, uzasadnienie proponowanej zmiany klasyfikacji i odpowiedź kraju, którego dotyczy analiza. W odniesieniu do odnośnych produktów pochodzących z krajów o niskim ryzyku lub ich części należy umożliwić podmiotom stosowanie uproszczonej należytej staranności. W odniesieniu do odnośnych produktów pochodzących z krajów o wysokim ryzyku lub ich części od właściwych organów należy wymagać stosowania wzmocnionej kontroli. Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych służących określeniu wykazu krajów lub ich części, w których występuje niskie lub wysokie ryzyko.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz.U. L 269 z 10.10.2013, s. 1).

- (69) Komisja powinna współpracować z krajami, które zostały sklasyfikowane lub mogą zostać sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku, oraz z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w tych krajach, aby działać na rzecz obniżenia poziomu ryzyka.
- (70) Właściwe organy powinny przeprowadzać kontrole podmiotów i podmiotów handlowych w regularnych odstępach czasu w celu sprawdzenia, czy skutecznie wypełniają one obowiązki ustanowione w niniejszym rozporządzeniu. Ponadto właściwe organy powinny przeprowadzać kontrole na podstawie posiadania stosownych informacji, w tym zgłoszonych uzasadnionych zastrzeżeń przez osoby trzecie. Aby zidentyfikować kontrole, które należy przeprowadzić, właściwe organy powinny opierać się na podejściu opartym na analizie ryzyka. W odniesieniu do odnośnych produktów z krajów sklasyfikowanych jako kraje o wysokim ryzyku, lub ich części, odpowiednich podmiotów i podmiotów handlowych oraz wielkości ich udziału w odnośnych towarach i produktach, należy zastosować dwojakie podejście, które zapewni kompleksowe uwzględnienie. Właściwe organy powinny być zatem zobowiązane do prowadzenia kontroli określonego odsetka podmiotów i podmiotów handlowych, przy jednoczesnym uwzględnieniu również konkretnego odsetka odnośnych produktów. W odniesieniu do odpowiednich produktów z krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o niskim lub standardowym ryzyku właściwe organy powinny być zobowiązane do kontrolowania co najmniej określonego odsetka podmiotów i podmiotów handlowych. Poziom kontroli powinien być wyższy w przypadku odnośnych produktów pochodzących z krajów o wysokim ryzyku lub ich części, natomiast może być niższy w przypadku krajów o standardowym lub niskim ryzyku lub ich części. Podczas przeglądu niniejszego rozporządzenia Komisja powinna ocenić i określić cele ilościowe dotyczące corocznych kontroli przeprowadzanych przez właściwe organy, które to cele są odpowiednie do zapewnienia egzekwowania niniejszego rozporządzenia i zharmonizowanego podejścia w całej Unii.
- (71) Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych prowadzone przez właściwe organy powinny obejmować systemy należytej staranności i zgodność odnośnych produktów z niniejszym rozporządzeniem. Podstawą kontroli powinien być plan kontroli oparty na analizie ryzyka. Plany takie powinny zawierać kryteria ryzyka umożliwiające właściwym organom przeprowadzenie analizy ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności przedłożonych przez podmioty i podmioty handlowe. W kryteriach ryzyka należy uwzględnić ryzyko wylesiania związane z odnośnymi produktami w kraju produkcji, historię niewypełniania przez podmioty i podmioty handlowe obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia i wszelkie inne istotne informacje dostępne właściwym organom. Analiza ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności powinna umożliwić właściwym organom zidentyfikowanie podmiotów, podmiotów handlowych i odnośnych produktów, które należy poddać kontroli. Tę analizę ryzyka należy przeprowadzać, stosując techniki elektronicznego przetwarzania danych w systemie informacyjnym, za pośrednictwem którego składa się oświadczenia o należytej staranności. W przypadku gdy będzie to konieczne i technicznie możliwe, właściwe organy, po konsultacji i w ścisłej współpracy z organami państw trzecich, powinny być w stanie również przeprowadzać kontrole na miejscu.
- (72) Jeżeli analiza ryzyka na podstawie oświadczeń o należytej staranności wykaże wysokie ryzyko niezgodności konkretnych odnośnych produktów, właściwe organy powinny być w stanie wprowadzić niezwłoczne środki tymczasowe w celu zapobieżenia wprowadzenia tych towarów i produktów do obrotu lub udostępnienia tych produktów na rynku, bądź też ich wywozu. Jeżeli takie odnośne produkty zostały wprowadzane na rynek lub go opuściły, właściwe organy powinny zwrócić się z wnioskiem do organów celnych o zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu, aby umożliwić właściwym organom przeprowadzenie niezbędnych kontroli. Wniosek taki należy przekazać przy pomocy systemu będącego interfejsem między organami celnymi i właściwymi organami. Zawieszenie wprowadzania do obrotu na rynek lub udostępniania na nim, dopuszczenia do obrotu lub wywozu powinno ograniczać się do trzech dni roboczych lub 72 godzin w przypadku odnośnych produktów łatwo psujących się, poza sytuacjami, w których właściwe organy potrzebują dodatkowego czasu, by ocenić zgodność odnośnych towarów i odnośnych produktów z przepisami niniejszego rozporządzenia. W takich przypadkach właściwe organy powinny wprowadzić dodatkowe środki tymczasowe, aby wydłużyć ten okres zawieszenia, lub – w przypadku wprowadzania odnośnych produktów na rynek lub opuszczenia go – zwrócić się do organów celnych z wnioskiem o takie wydłużenie.
- (73) Właściwe organy powinny regularnie aktualizować swoje plany kontroli w oparciu o wyniki dotyczące realizacji tych kontroli. Podmioty wykazujące się stałą zgodnością z przepisami można rzadziej poddawać kontrolom.
- (74) Aby zapewnić wdrożenie i skuteczne egzekwowanie niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny być uprawnione do wycofania i odzyskania odnośnych produktów niezgodnych z wymogami oraz podjęcia odpowiednich działań naprawczych. Powinny one również zapewnić, aby stosowano skuteczne, proporcjonalne i odstraszające sankcje za naruszenia niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe.
- (75) Aby zwiększyć odpowiedzialność podmiotów i podmiotów handlowych, Komisja powinna opublikować na swojej stronie internetowej wykaz prawomocnych wyroków wydanych wobec osób prawnych za naruszenia niniejszego rozporządzenia oraz nałożonych na nie kar. Informacje te mogłyby pomóc właściwym organom, innym podmiotom i podmiotom handlowym w przeprowadzaniu ich ocen ryzyka oraz zwiększyć świadomość konsumentów i społeczeństwa obywatelskiego na temat podmiotów i podmiotów handlowych naruszających niniejsze rozporządzenie.

- (76) Wdrożenie niniejszego rozporządzenia będzie wymagało wystarczających zasobów i zdolności. W związku z tym, dodatkowo do zasobów krajowych, państwa członkowskie powinny w jak największym stopniu wykorzystywać możliwości i opcje wsparcia dostępne na poziomie Unii i za pomocą innych środków, w tym funduszy spójności i instrumentów budowania zdolności, zwłaszcza w kontekście Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 ⁽¹⁴⁾.
- (77) Ze względu na międzynarodowy charakter wylesiania i degradacji lasów oraz związanego z nimi handlu właściwe organy powinny współpracować ze sobą oraz z organami celnymi państw członkowskich, Komisją oraz z organami administracyjnymi państw trzecich. Właściwe organy powinny również współpracować z właściwymi organami odpowiedzialnymi za nadzór i egzekwowanie innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości w odniesieniu do niekorzystnego wpływu na prawa człowieka lub środowisko.
- (78) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zadaniem sądów państw członkowskich jest zapewnienie ochrony sądowej praw osób na mocy prawa Unii. Ponadto art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii. W tym względzie państwa członkowskie powinny zapewnić, aby społeczeństwo, w tym osoby fizyczne lub prawne zgłaszające uzasadnione zastrzeżenia zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, miały dostęp do wymiaru sprawiedliwości zgodnie ze zobowiązaniami, na jakie te państwa członkowskie zgodziły się jako strony Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska podpisanej dnia 25 czerwca 1998 r. (zwaną dalej „konwencją z Aarhus”).
- (79) W celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie pozostało aktualne i zgodne z rozwojem handlu, nauki i technologii, należy zgodnie z art. 290 TFUE przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów w odniesieniu do wykazu kodów CN odnośnych produktów określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami ustanowionymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹⁵⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji powinni systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (80) W rozporządzeniu (UE) nr 995/2010 zakazuje się wprowadzania do obrotu w Unii nielegalnie pozyskanego drewna oraz produktów pochodzących z takiego drewna. Ustanowiono w nim w odniesieniu do podmiotów wprowadzających drewno po raz pierwszy do obrotu obowiązki w zakresie przeprowadzania procedury należytej staranności, oraz w odniesieniu do podmiotów handlowych – w zakresie prowadzenia rejestru umożliwiającego zidentyfikowanie ich dostawców i klientów. W niniejszym rozporządzeniu należy utrzymać obowiązek zapewnienia legalności odnośnych produktów, w tym drewna i produktów z drewna, wprowadzanych do obrotu, i uzupełnić ten obowiązek o wymóg dotyczący zrównoważonego charakteru. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 i powiązane rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 607/2012 ⁽¹⁶⁾ stają się zatem zbędne w świetle niniejszego rozporządzenia i należy je uchylić. Drewno i produkty z drewna zdefiniowane w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010 są odpowiednikami drewna i produktów z drewna, które są wymienione w załączniku I do niniejszego rozporządzenia oraz które zawierają drewno lub zostały wytworzone przy użyciu drewna.
- (81) Rozporządzenie (WE) nr 2173/2005 (ustanawia system zezwoleń w zakresie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) na przywóz drewna do Unii. System zezwoleń jest wdrażany w oparciu o umowy o dobrowolnym partnerstwie z krajami produkującymi drewno, których celem jest powstrzymanie nielegalnego pozyskiwania drewna oraz poprawa zarządzania lasami i związanego z tym handlu. Niniejsze rozporządzenie powinno opierać się na pozytywnych wynikach osiągniętych zgodnie z FLEGT, w szczególności pod względem większego udziału zainteresowanych stron i lepszego zarządzania lasami. W szczególnych przypadkach dobrowolne umowy o partnerstwie mogłyby uzupełniać niniejsze rozporządzenie w odniesieniu do legalności produktów z drewna. W celu poszanowania obowiązujących zobowiązań dwustronnych oraz utrzymania osiągniętego z krajami partnerskimi posiadającymi system operacyjny (etap wydawania zezwoleń FLEGT) postępu i – w stosownych i uzgodnionych przypadkach – trwających prac z obecnymi partnerami w ramach dobrowolnej

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 607/2012 z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowych przepisów dotyczących systemu zasad należytej staranności oraz częstotliwości i charakteru kontroli organizacji monitorujących, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 ustanawiającym obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 177 z 7.7.2012, s. 16).

umowy o partnerstwie na rzecz osiągnięcia tego etapu niniejsze rozporządzenie powinno zawierać przepis uznający drewno i produkty z drewna objęte ważnym zezwoleniem FLEGT za spełniające wymóg legalności na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2173/2005.

- (82) Chociaż niniejsze rozporządzenie odnosi się do wylesiania i degradacji lasów, jak przewidziano w komunikacie dotyczącym zintensyfikowania działań UE na rzecz ochrony i odtwarzania światowych lasów, ochrona lasów nie powinna prowadzić do przekształcania ani degradacji innych ekosystemów naturalnych. Ekosystemy, w tym ekosystemy zarządzane, takie jak tereny podmokłe, sawanny i torfowiska, mają szczególne znaczenie dla globalnych starań na rzecz zwalczania zmiany klimatu i kryzysu różnorodności biologicznej, jak również dla realizacji innych celów zrównoważonego rozwoju, a ich przekształcanie lub degradacja wymagają szczególnie pilnego działania i należy im zapobiegać. Z uwagi na ślad środowiskowy Unii w odniesieniu do innych niż leśne naturalnych ekosystemów Komisja powinna ocenić i, w stosownych przypadkach, przedstawić wniosek ustawodawczy w sprawie rozszerzenia zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne tereny zalesione najpóźniej rok po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Ponadto nie później niż dwa lata po tym dniu wejścia w życie Komisja powinna ocenić i, w stosownych przypadkach, przedstawić wniosek ustawodawczy w celu rozszerzenia zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne ekosystemy naturalne, w tym na inne tereny zasobne w węgiel pierwiastkowy i mające wysoką wartość z punktu widzenia różnorodności biologicznej, takie jak użytki zielone, torfowiska i tereny podmokłe. Ekosystemy są również coraz bardziej narażone na przekształcanie i degradację w związku z produkcją towarów na rynek unijny. Najpóźniej dwa lata od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja powinna również ocenić potrzebę i wykonalność rozszerzenia zakresu stosowania na dodatkowe towary. Jednocześnie Komisja powinna również dokonać przeglądu wykazu kodów CN odnośnych produktów określonych w załączniku I do niniejszego rozporządzenia.
- (83) Biorąc pod uwagę wniosek Parlamentu Europejskiego zawarty w rezolucji z dnia 22 października 2020 r. pt. „Unijne ramy prawne mające na celu zatrzymanie i odwrócenie globalnego wylesiania spowodowanego przez UE” oraz zdanie zdecydowanej większości spośród prawie 1,2 mln uczestników konsultacji publicznych Komisji, Komisja powinna skoncentrować swoją ocenę i jakikolwiek przyszły wniosek ustawodawczy na rozszerzenie zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na ekosystemy nieleśne oraz ich przekształcanie i degradację.
- (84) W przypadku gdy do celów niniejszego rozporządzenia konieczne będzie przetwarzanie danych osobowych, dane te należy przetwarzać zgodnie z prawem Unii w zakresie ochrony danych osobowych. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych na potrzeby niniejszego rozporządzenia podlega, odpowiednio, przepisom rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽¹⁷⁾ i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725⁽¹⁸⁾.
- (85) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie wspieranie walki z wylesianiem i degradacją lasów poprzez ograniczenie wpływu konsumpcji w Unii, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.
- (86) Podmiotom, podmiotom handlowym i właściwym organom należy dać rozsądny termin na przygotowanie się do spełniania wymogów niniejszego rozporządzenia,

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy dotyczące wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku unijnym, a także wywozu z Unii odnośnych produktów wymienionych w załączniku I, które zawierają odnośne towary, a mianowicie bydło, kakao, kawa, palma olejowa, kauczuk, soja i drewno, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu – w celu:

- a) zminimalizowania wpływu Unii na wylesianie i degradację lasów na całym świecie, a tym samym przyczynienia się do ograniczenia globalnego wylesiania;

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

b) zmniejszenia wkładu Unii w emisje gazów cieplarnianych i globalną utratę różnorodności biologicznej.

2. Z wyjątkiem sytuacji przewidzianej w art. 37 ust. 3 niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do odnośnych produktów wymienionych w załączniku I wyprodukowanych przed datą wskazaną w art. 38 ust. 1.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „odnośne towary” oznaczają bydło, kakao, kawę, palmę olejową, soję, kauczuk i drewno;
- 2) „odnośne produkty” oznaczają produkty wymienione w załączniku I, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu;
- 3) „wylesianie” oznacza przekształcanie lasu do celów użytkowania rolniczego, bez względu na to, czy dzieje się to na skutek działań człowieka, czy nie;
- 4) „las” oznacza teren o powierzchni ponad 0,5 hektara, pokryty drzewami o wysokości ponad 5 metrów i zwarcie drzewostanu wynoszącym ponad 10 % lub drzewami, które są w stanie osiągnąć te wartości graniczne *in situ*, z wyłączeniem terenów, na których przeważa rolnicze i miejskie użytkowanie gruntów;
- 5) „użytkowanie rolnicze” oznacza użytkowanie gruntów do celów rolniczych, w tym do celów plantacji rolnych oraz odłogowanych obszarów rolnych i chowu zwierząt gospodarskich;
- 6) „plantacja rolna” oznacza grunt z drzewostanami w systemach produkcji rolnej, takie jak plantacje drzew owocowych, plantacje palmy olejowej, sady oliwne i systemy rolno-leśne, w których uprawy rosną pod pokrywą drzew; obejmują one wszystkie plantacje odnośnych towarów innych niż drewno; plantacje rolne są wyłączone z definicji „lasu”;
- 7) „degradacja lasów” oznacza zmiany strukturalne w pokrywie leśnej, polegające na przekształcaniu:
 - a) lasów pierwotnych lub lasów naturalnie odnawiających się w plantacje leśne lub inne grunty zalesione; lub
 - b) lasów pierwotnych w lasy zasadzone przez człowieka;
- 8) „las pierwotny” oznacza naturalnie odnowiony las z gatunkami rodzimymi, w którym nie ma wyraźnie widocznych śladów działalności człowieka, a procesy ekologiczne nie zostały w istotny sposób zaburzone;
- 9) „las naturalnie odnawiający się” oznacza las składający się głównie z drzew powstałych w wyniku odnowienia naturalnego; obejmuje on jeden z następujących rodzajów:
 - a) lasy, w przypadku których nie jest możliwe rozróżnienie, czy są zasadzone czy naturalnie odnowione;
 - b) lasy z mieszką naturalnie odnowionych rodzimych gatunków drzew oraz drzew zasadzonych lub zasianych, w przypadku których to lasów oczekuje się, że na etapie dojrzałości drzewa naturalnie odnowione będą stanowiły główną część drzewostanu;
 - c) lasy odroślowe z drzew pierwotnie powstałych w wyniku odnowienia naturalnego;
 - d) obejmuje drzewa naturalnie odnowione gatunków introdukowanych;
- 10) „las zasadzony przez człowieka” oznacza las składający się głównie z drzew pochodzących z sadzenia lub siewu celowego, pod warunkiem że drzewa posadzone lub wysiane mają na etapie dojrzałości stanowić ponad 50 % drzewostanu; obejmuje on las odroślowy pochodzący od drzew, które pierwotnie zasadzono lub wysiano;
- 11) „plantacja leśna” oznacza las zasadzony przez człowieka, który jest intensywnie gospodarowany i który na etapie sadzenia i dojrzałości drzewostanu spełnia wszystkie następujące kryteria: jeden gatunek lub dwa gatunki drzew jednowiekowych i w regularnych odstępach; obejmuje ona plantacje o krótkiej rotacji przeznaczone do produkcji drewna, włókna i energii, nie obejmuje natomiast lasów zasadzonych w celu ochrony lub odtworzenia ekosystemu, jak również lasów powstałych w wyniku sadzenia lub siewu, które na etapie dojrzałości drzewostanu są lub będą zbliżone do naturalnie odnawiających się lasów;

- 12) „inne grunty zalesione” oznaczają teren niesklasyfikowany jako „las”, o powierzchni ponad 0,5 hektara, pokryty drzewami o wysokości ponad 5 metrów i zwarciu drzewostanu wynoszącym od 5 do 10 % lub drzewami, które są w stanie osiągnąć te wartości graniczne in situ, lub pokryty krzewami i drzewami łącznie w ponad 10 %, z wyłączeniem terenów, na których przeważa rolnicze lub miejskie użytkowanie gruntów;
- 13) „niepowodujące wylesiania” oznacza:
 - a) że odnośne produkty zawierają towary wyprodukowane na terenie, który nie podlegał wylesianiu po dniu 31 grudnia 2020 r., były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu; oraz
 - b) w przypadku odnośnych produktów, które zawierają drewno lub zostały wytworzone z drewna – że drewno to zostało pozyskane z lasu bez powodowania degradacji lasów po dniu 31 grudnia 2020 r.;
- 14) „wyprodukowany” oznacza uprawiany, pozyskany lub hodowany na odpowiednich działkach lub, w przypadku bydła, w zakładach;
- 15) „podmiot” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach działalności handlowej wprowadza odnośne produkty do obrotu lub je wywozi;
- 16) „wprowadzenie do obrotu” oznacza udostępnienie odnośnego towaru lub odnośnego produktu na rynku unijnym po raz pierwszy;
- 17) „podmiot handlowy” oznacza każdą osobę w łańcuchu dostaw inną niż podmiot, która w ramach działalności handlowej udostępnia odnośne produkty na rynku;
- 18) „udostępnianie na rynku” oznacza każde odpłatne lub nieodpłatne dostarczanie odnośnego produktu do celów dystrybucji, konsumpcji lub używania na rynku unijnym w ramach działalności handlowej;
- 19) „w ramach działalności handlowej” oznacza do celów przetwarzania, dystrybucji wśród konsumentów komercyjnych lub niekomercyjnych, lub do wykorzystania w działalności samego podmiotu lub podmiotu handlowego;
- 20) „osoba” oznacza osobę fizyczną, osobę prawną lub stowarzyszenie osób nieposiadające osobowości prawnej, ale uznawane – na mocy prawa unijnego lub krajowego – za mające zdolność do czynności prawnych;
- 21) „osoba mająca siedzibę w Unii” oznacza:
 - a) w przypadku osoby fizycznej – każdą osobę, która ma miejsce zamieszkania w Unii;
 - b) w przypadku osoby prawnej lub stowarzyszenia osób – każdą osobę, której siedziba statutowa, siedziba główna lub inna stała siedziba znajduje się w Unii;
- 22) „upoważniony przedstawiciel” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która ma siedzibę w Unii i zgodnie z art. 6 otrzymała od podmiotu lub podmiotu handlowego pisemne upoważnienie do występowania w jego imieniu w zakresie określonych zadań w odniesieniu do obowiązków podmiotu lub podmiotu handlowego wynikających z niniejszego rozporządzenia;
- 23) „kraj pochodzenia” oznacza kraj lub terytorium, o którym mowa w art. 60 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 24) „kraj produkcji” oznacza kraj lub terytorium, gdzie wyprodukowano odnośny towar lub odnośny towar wykorzystany do wytworzenia odnośnego produktu lub zawarty w takim produkcie;
- 25) „produkty niezgodne z wymogami” oznaczają odnośne produkty, które nie są zgodne z art. 3;
- 26) „znikome ryzyko” oznacza poziom ryzyka mający zastosowanie do odnośnych towarów i odnośnych produktów, w przypadku gdy, na podstawie pełnej oceny zarówno specyficznych dla danego produktu, jak i ogólnych informacji oraz, w razie potrzeby, w wyniku stosowania odpowiednich środków zmniejszających ryzyko, te towary lub produkty nie dają powodów do obaw, że są niezgodne z art. 3 lit. a) lub b);
- 27) „działka” oznacza obszar położony w obrębie jednej nieruchomości, określonej przepisami kraju produkcji, na którym to obszarze występują wystarczająco jednorodne warunki umożliwiające ocenę zagregowanego poziomu ryzyka wylesiania i degradacji lasów związanego z odnośnymi towarami produkowanymi na tym obszarze;
- 28) „geolokalizacja” oznacza położenie geograficzne działki opisane za pomocą współrzędnych szerokości i długości geograficznej odpowiadających co najmniej jednemu punktowi szerokości i jednemu punktowi długości geograficznej i zawierających co najmniej sześć miejsc po przecinku; w odniesieniu do działek o powierzchni przekraczającej cztery hektary, używanych do produkcji odnośnych towarów innych niż bydło, podaje się je przy użyciu wieloboków, czyli liczby punktów szerokości i długości geograficznej wystarczającej do opisanie obwodu działki;
- 29) „zakład” oznacza wszelkie pomieszczenia, struktury lub, w przypadku chowu na świeżym powietrzu, środowisko lub miejsce, w którym tymczasowo lub na stałe trzymane są zwierzęta gospodarskie;

- 30) „mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznacza mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa zdefiniowane w art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽¹⁹⁾;
- 31) „uzasadnione zastrzeżenie” oznacza należycie uzasadnione twierdzenie oparte na obiektywnych i możliwych do sprawdzenia informacjach dotyczących niezgodności z niniejszym rozporządzeniem, które może wymagać interwencji właściwych organów;
- 32) „właściwe organy” oznaczają organy wyznaczone na podstawie art. 14 ust. 1;
- 33) „organy celne” oznaczają organy celne zdefiniowane w art. 5 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 34) „obszar celny” oznacza terytorium określone w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 35) „państwo trzecie” oznacza kraj lub terytorium poza obszarem celnym Unii;
- 36) „dopuszczenie do obrotu” oznacza procedurę określoną w art. 201 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 37) „wywóz” oznacza procedurę określoną w art. 269 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- 38) „odnośne produkty wprowadzane na rynek” oznaczają odnośne produkty pochodzące z państw trzecich objęte procedurą celną „dopuszczenie do obrotu”, które są przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii, a nie są przeznaczone do użytku prywatnego ani do konsumpcji własnej na obszarze celnym Unii;
- 39) „odnośne produkty opuszczające rynek” oznaczają odnośne produkty objęte procedurą celną „wywozu”;
- 40) „właściwe przepisy kraju produkcji” oznaczają mające zastosowanie w kraju produkcji przepisy dotyczące statusu prawnego obszaru produkcji pod względem:
- praw do użytkowania gruntów;
 - ochrony środowiska;
 - przepisów związanych z leśnictwem, obejmujących gospodarkę leśną i ochronę różnorodności biologicznej, w przypadku gdy regulacje te są bezpośrednio związane z pozyskiwaniem drewna;
 - praw osób trzecich;
 - praw pracowniczych;
 - praw człowieka chronionych prawem międzynarodowym;
 - zasady dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody, jak np. tej określonej w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej;
 - regulacji podatkowych, antykorupcyjnych, handlowych i celnych.

Artykuł 3

Zakaz

Odnośne towary i odnośne produkty nie mogą być wprowadzane do obrotu ani udostępniane na rynku ani z niego wywożone, o ile nie spełniają wszystkich następujących warunków:

- nie powodują wylesiania;
- zostały wyprodukowane zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji; oraz
- przedłożono w ich sprawie oświadczenie o należytej staranności.

ROZDZIAŁ 2

OBOWIĄZKI PODMIOTÓW I PODMIOTÓW HANDLOWYCH

Artykuł 4

Obowiązki podmiotów

1. Przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub przed ich wywozem podmioty zachowują należyta staranność zgodnie z art. 8, aby udowodnić, że odnośne produkty są zgodne z art. 3.

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

2. Podmioty nie wprowadzają odnośnych produktów do obrotu ani ich nie wywożą, jeżeli nie złożą wcześniej oświadczenia o należytej staranności. Podmioty, które w oparciu o procedurę należytej staranności, o której mowa w art. 8, stwierdzą, że odnośne produkty są zgodne z art. 3, przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywiezieniem udostępniają właściwym organom oświadczenie o należytej staranności, za pomocą systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33. Takie dostępne i przekazywane elektronicznie oświadczenie o należytej staranności zawiera określone w załączniku II informacje dotyczące odnośnych produktów oraz oświadczenie podmiotu, że zachował on należyłą staranność oraz że nie istnieje ryzyko lub istniejące ryzyko jest znikome.

3. Udostępniając właściwym organom oświadczenie o należytej staranności, podmiot przyjmuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3. Podmioty przechowują oświadczenia o należytej staranności przez okres pięciu lat od dnia złożenia oświadczeń za pośrednictwem systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.

4. Podmioty nie mogą wprowadzać odnośnych produktów do obrotu ani ich wywozić, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących przesłanek:

a) odnośne produkty są niezgodne z wymogami;

b) podczas przeprowadzania procedury należytej staranności wykazano istnienie znacznego ryzyka, że odnośne produkty są niezgodne z wymogami;

c) podmiot nie był w stanie wypełnić obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Podmioty, które uzyskają nowe, istotne informacje, w tym uzasadnione zastrzeżenia – lub zostaną o nich powiadomione – sugerujące, że zachodzi ryzyko, iż wprowadzony przez nie do obrotu odnośny produkt nie jest zgodny z wymogami niniejszego rozporządzenia, niezwłocznie informują o tym właściwe organy państw członkowskich, w których wprowadziły odnośny produkt do obrotu, a także podmioty handlowe, którym dostarczyły odnośny produkt. W przypadku wywozu podmioty informują właściwy organ państwa członkowskiego będącego krajem produkcji.

6. Podmioty udzielają wszelkiej pomocy koniecznej do ułatwienia właściwym organom przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 18, w tym w zakresie dostępu do budynków i udostępniania dokumentacji i zapisów.

7. Podmioty przekazują podmiotom i podmiotom handlowym znajdującym się na dalszych etapach łańcucha dostaw odnośnych produktów, które wprowadziły do obrotu lub wywoziły, wszystkie informacje niezbędne do wykazania, że zachowano należyłą staranność oraz że nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, a także przekazują numery referencyjne oświadczeń o należytej staranności związanych z tymi produktami.

8. W drodze odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu od podmiotów będących MŚP (zwanych dalej „podmiotami będącymi MŚP”) nie wymaga się zachowania należytej staranności w odniesieniu do odnośnych produktów zawartych w odnośnym produkcie lub z niego wytworzonych, w odniesieniu do których przeprowadzono już badanie należytej staranności zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu i złożono już oświadczenie o należytej staranności zgodnie z art. 33. W takich przypadkach podmioty będące MŚP przekazują właściwym organom numer referencyjny istniejącego oświadczenia o należytej staranności na ich żądanie. W przypadku części odnośnych produktów, które nie zostały poddane badaniu należytej staranności, podmioty będące MŚP przeprowadzają badanie należytej staranności zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

9. Podmioty niebędące MŚP (zwane dalej „podmiotami niebędącymi MŚP”) mogą powoływać się na oświadczenia o należytej staranności, które już zostały złożone zgodnie z art. 33, dopiero po upewnieniu się, że zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu zachowano należyłą staranność co do odnośnych produktów zawartych w odnośnym produkcie lub z niego wyprodukowanych. W składanych na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu oświadczeniach o należytej staranności podają one numery referencyjne takich oświadczeń o należytej staranności, które zostały już złożone zgodnie z art. 33. W przypadku części odnośnych produktów, które nie zostały poddane procedurze należytej staranności, podmioty niebędące MŚP zachowują należyłą staranność zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

10. Podmiot, który przed wprowadzeniem takich odnośnych produktów do obrotu lub przed ich wywozem, powołuje się na oświadczenie o należytej staranności, które już zostało złożone zgodnie z art. 33, zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3, w tym w odniesieniu do niestwierdzenia żadnego ryzyka lub stwierdzenia jedynie znikomego ryzyka.

Artykuł 5

Obowiązki podmiotów handlowych

1. Podmioty handlowe niebędące MŚP (zwane dalej „podmiotami handlowymi niebędącymi MŚP”) są uznawane za podmioty niebędące MŚP i w odniesieniu do odnośnych towarów i odnośnych produktów, które udostępniają na rynku, podlegają obowiązkom i przepisom określonym w art. 3, 4 i 6, art. 8–13, art. 16 ust. 8 – 11 oraz art. 18.

2. Podmioty handlowe będące MŚP (zwane dalej „podmiotami będącymi MŚP”) udostępniają na rynku odnośne produkty wyłącznie wówczas, gdy mają informacje wymagane na podstawie ust. 3.
3. Podmioty handlowe będące MŚP gromadzą i przechowują następujące informacje dotyczące odnośnych produktów, które zamierzają udostępnić na rynku:
 - a) nazwę, zarejestrowaną nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail i, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów lub podmiotów handlowych, które dostarczyły im odnośne produkty, jak również numery referencyjne oświadczeń o należytej staranności dotyczących tych produktów;
 - b) nazwę, zarejestrowaną nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy, adres pocztowy, adres e-mail i, jeżeli jest dostępny, adres strony internetowej podmiotów lub podmiotów handlowych, którym dostarczyły one odnośne produkty.
4. Podmioty handlowe będące MŚP przechowują informacje, o których mowa w ust. 3, przez co najmniej pięć lat od daty udostępnienia na rynku i przekazują te informacje właściwym organom na ich żądanie.
5. Podmioty handlowe będące MŚP, które uzyskają nowe istotne informacje, w tym uzasadnione zastrzeżenia – lub zostaną o nich powiadomione – sugerujące, że zachodzi ryzyko, iż udostępniony przez nie na rynku odnośny produkt, nie jest zgodny z niniejszym rozporządzeniem, niezwłocznie informują o tym właściwe organy państw członkowskich, w których udostępniły odnośny produkt na rynku, a także podmioty handlowe, którym dostarczyły odnośny produkt.
6. Podmioty handlowe, niezależnie od tego, czy są MŚP czy też nie, udzielają wszelkiej pomocy koniecznej do ułatwienia właściwym organom przeprowadzenia kontroli na podstawie art. 18 i 19, w tym dostęp do budynków i udostępnienie dokumentacji i zapisów.

Artykuł 6

Upoważnieni przedstawiciele

1. Podmioty lub podmioty handlowe mogą wyznaczyć upoważnionego przedstawiciela do złożenia w ich imieniu oświadczenia o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2. W takim przypadku podmiot lub podmiot handlowy zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3.
2. Upoważniony przedstawiciel na żądanie właściwego organu przedstawia mu kopię swojego upoważnienia w jednym z języków urzędowych Unii oraz kopię w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym składane jest oświadczenie o należytej staranności, lub, w przypadku braku takiej możliwości, w języku angielskim.
3. Podmiot będący osobą fizyczną lub mikroprzedsiębiorstwem może upoważnić kolejny – niebędący osobą fizyczną ani mikroprzedsiębiorstwem – podmiot lub podmiot handlowy na dalszym etapie łańcucha dostaw o występowanie w charakterze upoważnionego przedstawiciela. Taki kolejny podmiot lub podmiot handlowy na dalszym etapie łańcucha dostaw nie wprowadza odnośnych produktów do obrotu, nie udostępnia ich na rynku ani ich nie wywozi bez złożenia w imieniu tego podmiotu oświadczenia o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2. W takich przypadkach podmiot będący osobą fizyczną lub mikroprzedsiębiorstwem zachowuje odpowiedzialność za zgodność odnośnego produktu z art. 3 i przekazuje temu kolejnemu podmiotowi lub podmiotowi handlowemu na dalszym etapie łańcucha dostaw wszelkie informacje niezbędne do potwierdzenia, że zachowano należyłą staranność oraz że nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko.

Artykuł 7

Wprowadzanie do obrotu przez podmioty mające siedzibę w państwach trzecich

W przypadku gdy osoba fizyczna lub prawna mająca siedzibę poza Unią wprowadza odnośne produkty do obrotu, za podmiot w rozumieniu niniejszego rozporządzenia uznaje się pierwszą mającą siedzibę w Unii osobę fizyczną lub prawną, która udostępnia takie odnośne produkty na rynku.

Artykuł 8

Należyta staranność

1. Przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywozem podmioty zachowują należyłą staranność względem wszystkich odnośnych produktów dostarczanych przez każdego konkretnego dostawcę.
2. Należyta staranność obejmuje:
 - a) gromadzenie informacji, danych i dokumentów koniecznych do spełnienia wymogów określonych w art. 9;
 - b) środki oceny ryzyka, o których mowa w art. 10;

c) środki zmniejszające ryzyko, o których mowa w art. 11.

Artykuł 9

Wymogi dotyczące informacji

1. Podmioty gromadzą informacje, dokumenty i dane potwierdzające, że odnośne produkty są zgodne z art. 3. W tym celu podmiot gromadzi, organizuje i przechowuje przez okres pięciu lat od daty wprowadzenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów następujące informacje, wraz z dowodami, dotyczące każdego odnośnego produktu:

- a) opis, w tym nazwę handlową i rodzaj odnośnych produktów, jak również, w przypadku odnośnych produktów, które zawierają drewno lub zostały wytworzone z drewna, nazwę zwyczajową gatunków i ich pełną nazwę naukową. Opis produktu zawiera wykaz odnośnych towarów lub odnośnych produktów zawartych w nim lub użytych do wytworzenia tych produktów;
- b) ilość, odnośnych produktów; dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub je opuszczających, ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87⁽²⁰⁾ dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego lub, we wszystkich innych przypadkach, ilość ma być wyrażona jako masa netto, lub w stosownych przypadkach, jako objętość lub liczba jednostek; uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, w przypadku, gdy jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
- c) kraj produkcji i, w stosownych przypadkach, jego części;
- d) geolokalizację wszystkich działek, gdzie wyprodukowano odnośne towary, które zawiera odnośny produkt lub z użyciem których został wytworzony, a także datę lub przedział czasowy produkcji; w przypadku gdy odnośny produkt zawiera odnośne towary wyprodukowane na różnych działkach lub został z takich towarów wyprodukowany, podaje się geolokalizację wszystkich poszczególnych działek; jakiegokolwiek wylesienie lub degradacja lasów na danych działkach automatycznie dyskwalifikują wszystkie odnośne towary i odnośne produkty pochodzące z tych działek z wprowadzenia ich do obrotu lub udostępnienia na rynku lub ich wywozu; w przypadku odnośnych produktów zawierających lub wytworzonych przy wykorzystaniu bydła oraz w przypadku takich odnośnych produktów, które były karmione odnośnymi produktami, geolokalizacja odnosi się do wszystkich zakładów, w których trzymano to bydło; w przypadku wszystkich pozostałych odnośnych produktów wymienionych w załączniku I geolokalizacja odnosi się do działek;
- e) nazwę, adres pocztowy i adres e-mail każdego przedsiębiorstwa lub każdej osoby, od których pochodziły dostawy odnośnych produktów;
- f) nazwę, adres pocztowy i adres e-mail każdego przedsiębiorstwa, podmiotu lub podmiotu handlowego, którym dostarczał odnośne produkty;
- g) odpowiednio rozstrzygające i możliwe do zweryfikowania informacje świadczące o tym, że odnośne produkty nie powodują wylesiania;
- h) odpowiednio rozstrzygające i możliwe do zweryfikowania informacje świadczące o tym, że odnośne towary zostały wyprodukowane zgodnie z właściwymi przepisami kraju produkcji, w tym wszelkie uzgodnienia przyznające prawo do użytkowania danego obszaru do celów produkcji odnośnego towaru.

2. Podmiot udostępnia właściwym organom na żądanie informacje, dokumenty i dane zgromadzone na podstawie niniejszego artykułu.

Artykuł 10

Ocena ryzyka

1. Podmioty weryfikują i analizują informacje zgromadzone zgodnie z art. 9 i wszelkie inne istotne dokumenty. Na podstawie tych informacji i dokumentów podmioty przeprowadzają ocenę ryzyka w celu ustalenia, czy istnieje ryzyko, że odnośne produkty przeznaczone do wprowadzenia do obrotu lub do wywozu są niezgodne z wymogami. Podmioty nie wprowadzają odnośnego produktu do obrotu ani go nie wywożą, chyba że taka ocena ryzyka wykaże, że nie istnieje żadne ryzyko lub istnieje jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne.

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

2. W ocenie ryzyka uwzględnia się w szczególności następujące kryteria:
- a) przypisanie ryzyka do danego kraju produkcji lub jego części zgodnie z art. 29;
 - b) obecność lasów w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - c) obecność ludności rdzennej w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - d) konsultacje i współpraca w dobrej wierze z ludnością rdzenną w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - e) istnienie należycie uzasadnionych roszczeń ludności rdzennej opartych na obiektywnych i możliwych do zweryfikowania informacjach dotyczących użytkowania lub własności obszaru wykorzystywanego do produkcji odnośnego towaru;
 - f) powszechność wylesiania lub degradacji lasów w kraju produkcji lub części tego kraju;
 - g) źródło, wiarygodność, ważność i powiązania informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1, z innymi dostępnymi dokumentami;
 - h) zastrzeżenia dotyczące kraju produkcji i pochodzenia lub jego części, takie jak poziom korupcji, powszechność fałszowania dokumentów i danych, nieegzekwowanie prawa, naruszenia międzynarodowych praw człowieka, konflikt zbrojny lub obecność sankcji nałożonych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej;
 - i) złożoność danego łańcucha dostaw i etap przetwarzania odnośnych produktów, szczególnie trudności w połączeniu odnośnych produktów z działką, na której odnośne towary zostały wyprodukowane;
 - j) ryzyko obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z odnośnymi produktami nieznanego pochodzenia lub produkowanymi na obszarach, na których występowały lub występują wylesianie lub degradacja lasów;
 - k) wnioski ze spotkań grup ekspertów Komisji wspierających wdrażanie niniejszego rozporządzenia, publikowane w rejestrze grup ekspertów Komisji;
 - l) uzasadnione zastrzeżenia przedłożone na podstawie art. 31 oraz informacje na temat historii nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia przez podmioty lub podmioty handlowe w danym łańcuchu dostaw;
 - m) wszelkie informacje, które wskazywałyby na ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z wymogami;
 - n) informacje uzupełniające dotyczące zgodności z niniejszym rozporządzeniem, które mogą obejmować informacje dostarczone w ramach certyfikacji lub innych systemów zweryfikowanych przez osoby trzecie, w tym dobrowolnych systemów uznanych przez Komisję na podstawie art. 30 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego (UE) 2018/2001 ⁽²¹⁾, o ile informacje te spełniają wymogi określone w art. 9 niniejszego rozporządzenia.
3. Produkty z drewna objęte zakresem stosowania rozporządzenia (WE) nr 2173/2005, które są objęte ważnym zezwoleniem FLEGT w ramach operacyjnego systemu zezwoleń, uznaje się za zgodne z art. 3 lit. b) niniejszego rozporządzenia.
4. Podmioty dokumentują i przeglądają oceny ryzyka co najmniej raz na rok i udostępniają je na żądanie właściwym organom. Podmioty są w stanie wykazać, w jaki sposób zgromadzone informacje zostały sprawdzone pod kątem kryteriów oceny ryzyka określonych w ust. 2 oraz w jaki sposób określiły one stopień ryzyka.

Artykuł 11

Zmniejszanie ryzyka

1. Z wyjątkiem sytuacji, gdy ocena ryzyka przeprowadzona zgodnie z art. 10 wskazuje, że nie istnieje żadne ryzyko, aby odnośne produkty były niezgodne z wymogami, lub że ryzyko takie jest znikome, podmiot, przed wprowadzeniem odnośnych produktów do obrotu lub ich wywozem przyjmuje procedury i środki zmniejszania ryzyka odpowiednie do osiągnięcia poziomu zerowego lub znikomego ryzyka. Takie procedury i środki mogą obejmować następujące elementy:
- a) wymaganie dodatkowych informacji, danych lub dokumentów;

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- b) prowadzenie niezależnych badań lub audytów;
- c) podejmowanie innych środków dotyczących wymogów informacyjnych określonych w art. 9.

Takie procedury i środki mogą również obejmować wspieranie przestrzegania niniejszego rozporządzenia przez dostawców tego podmiotu, w szczególności drobnych producentów rolnych, poprzez budowanie potencjału i inwestycje.

2. Podmioty muszą mieć wdrożone odpowiednie i proporcjonalne polityki, kontrole i procedury służące skutecznemu zmniejszaniu stwierdzonego ryzyka niezgodności odnośnych produktów z wymogami oraz skutecznemu zarządzaniu takim ryzykiem. Te polityki, kontrole i procedury obejmują:

- a) modelowe praktyki zarządzania ryzykiem, sprawozdawczość, przechowywanie zapisów, kontrolę wewnętrzną i zarządzanie zgodnością, w tym wyznaczanie urzędnika odpowiedzialnego za zgodność na poziomie zarządzania w odniesieniu do podmiotów niebędących MŚP;
- b) funkcję niezależnego audytu służącą sprawdzaniu wewnętrznych polityk, kontroli i procedur, o których mowa w lit. a), w odniesieniu do wszystkich podmiotów niebędących MŚP.

3. Decyzje w sprawie procedur i środków zmniejszających ryzyko są dokumentowane, nie rzadziej niż raz na rok poddawane przeglądowi i udostępniane przez podmioty na żądanie właściwym organom. Podmioty powinny być w stanie wykazać, w jaki sposób podjęto decyzje w sprawie procedur i środków zmniejszających ryzyko.

Artykuł 12

Ustanowienie i prowadzenie systemów należytej staranności, sprawozdawczość i przechowywanie zapisów

1. W celu zachowania należytej staranności zgodnie z art. 8 podmioty wprowadzają i aktualizują zestaw procedur i środków, aby zapewnić zgodność odnośnych produktów, które wprowadzają do obrotu lub wywożą z art. 3 („system należytej staranności”).

2. Podmioty poddają system należytej staranności przeglądowi co najmniej raz w roku. Gdy podmioty dowiadują się o nowych zmianach, które mogą mieć wpływ na zachowanie systemu należytej staranności, aktualizują one system należytej staranności celem uwzględnienia w nim takich zmian. Podmioty przechowują zapisy takich zmian w swoich systemach należytej staranności przez okres pięciu lat.

3. Podmioty nienależące do kategorii MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa lub osoby fizyczne, corocznie, w jak najszerszym zakresie, także w internecie, podają do wiadomości publicznej sprawozdanie dotyczące ich systemu należytej staranności, w tym podejmowanych przez nie kroków w zakresie spełnienia swych obowiązków określonych w art. 8. Podmioty objęte również zakresem stosowania innych aktów prawnych Unii określających wymogi w zakresie należytej staranności w łańcuchu wartości mogą wypełniać swoje obowiązki sprawozdawcze wynikające z niniejszego ustępu, podając wymagane informacje przy sporządzaniu sprawozdań w kontekście tych innych aktów prawnych Unii.

4. Bez uszczerbku dla unijnych przepisów o ochronie danych sprawozdawczość, o której mowa w ust. 3 zawiera następujące informacje dotyczące odnośnych towarów i odnośnych produktów:

- a) podsumowanie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 lit. a), b) i c);
- b) wnioski z oceny ryzyka przeprowadzonej zgodnie z art. 10 i środki podjęte na podstawie art. 11 oraz opis informacji i dowodów uzyskanych i wykorzystanych do oceny ryzyka;
- c) w stosownych przypadkach, opis procesu konsultacji z ludnością rdenną, społecznościami lokalnymi i innymi posiadaczami zwyczajowego prawa własności ziemi lub organizacjami społeczeństwa obywatelskiego obecnymi na obszarze produkcji odnośnych towarów i odnośnych produktów.

5. Podmioty przechowują wszelką dokumentację związaną z należyłą starannością, taką jak wszystkie zapisy, środki i procedury zgodne z art. 8, przez okres co najmniej pięciu lat. Udostępniają tę dokumentację na żądanie właściwych organów.

Artykuł 13

Uproszczona należyta staranność

1. Wprowadzając odnośne produkty do obrotu lub je wywożąc, podmioty nie są zobowiązane do wypełniania obowiązków wynikających z art. 10 i 11, w przypadku gdy, po przeprowadzeniu oceny złożoności danego łańcucha dostaw i ryzyka obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z produktami nieznanego pochodzenia lub pochodzenia z krajów o wysokim lub standardowym ryzyku lub ich części potwierdziły, że wszystkie odnośne towary i odnośne produkty wyprodukowano w krajach lub ich częściach, które sklasyfikowano jako kraje o niskim ryzyku zgodnie z art. 29. W takich przypadkach podmiot udostępnia właściwemu organowi na żądanie odpowiednią dokumentację wykazującą, że istnieje znikome ryzyko obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia lub mieszania z produktami o nieznanym pochodzeniu lub pochodzeniu z krajów o wysokim lub standardowym ryzyku lub ich części.
2. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu, jeżeli jednak podmiot uzyska jakiegokolwiek istotne informacje, w tym w wyniku oceny przeprowadzonej na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu i uzasadnionych zastrzeżeń przedłożonych na podstawie art. 31, które wskazywałyby na ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z niniejszym rozporządzeniem lub że niniejsze rozporządzenie jest obchodzone, lub zostanie o tym powiadomiony, operator wypełnia wszystkie obowiązki wynikające z art. 10 i 11 i niezwłocznie przekazuje wszelkie istotne informacje właściwemu organowi.
3. W przypadku gdy właściwy organ uzyska informacje wskazujące na ryzyko obchodzenia niniejszego rozporządzenia, w tym w przypadkach, w których odnośne towary lub odnośne produkty wyprodukowane w kraju o standardowym lub wysokim ryzyku lub w jego części, a następnie przetwarzane w kraju o niskim ryzyku lub w jego części i z tego kraju są wprowadzane do obrotu lub opuszczają rynek” właściwy organ podejmuje natychmiastowe działanie zgodnie z art. 17 ust. 1 i w razie potrzeby przyjmuje środki tymczasowe zgodnie z art. 23.

ROZDZIAŁ 3

OBOWIĄZKI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I ICH WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Artykuł 14

Właściwe organy

1. Państwa członkowskie wyznaczają właściwy organ lub właściwe organy odpowiedzialne za wypełnienie obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia.
2. Najpóźniej do dnia 30 grudnia 2023 r. państwa członkowskie zgłaszają Komisji nazwy, adresy i informacje kontaktowe właściwych organów, o których mowa w ust. 1. Państwa członkowskie niezwłocznie informują Komisję o wszelkich zmianach tych informacji.
3. Bez zbędnej zwłoki Komisja podaje do wiadomości publicznej na swojej stronie internetowej wykaz właściwych organów. Komisja regularnie aktualizuje ten wykaz na podstawie aktualizacji otrzymanych od państw członkowskich.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy miały odpowiednie uprawnienia, były funkcjonalnie niezależne i miały zasoby do wypełnienia swoich obowiązków określonych w niniejszym rozdziale.

Artykuł 15

Pomoc techniczna, doradztwo i wymiana informacji

1. Bez uszczerbku dla obowiązku podmiotów w zakresie zachowania należytej staranności, jak określono w art. 8, państwa członkowskie mogą zapewniać pomoc techniczną i inne wsparcie doradztwo na rzecz podmiotów. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, może również, w razie potrzeby, udzielać doradztwa podmiotom i właściwym organom. Pomoc techniczna i inne wsparcie oraz doradztwo uwzględniają sytuację MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstw i osób fizycznych, aby ułatwić podmiotom osiągnięcie zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym w odniesieniu do konwersji danych z odpowiednich systemów w celu określenia geolokalizacji do wykorzystania w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.. Uwzględniają one także odpowiednie obecne i przyszłe akty prawne Unii zawierające obowiązki w zakresie należytej staranności.
2. Państwa członkowskie ułatwiają wymianę i rozpowszechnianie stosownych informacji, w szczególności w celu wsparcia podmiotów w przeprowadzaniu oceny ryzyka, jak określono w art. 10, i w odniesieniu do najlepszych praktyk dotyczących wykonania niniejszego rozporządzenia.
3. Właściwe organy i Komisja stale monitorują wszelkie istotne zmiany w strukturze handlu odnośnymi produktami mogące prowadzić do obchodzenia przepisów niniejszego rozporządzenia i wymieniają informacje na temat.

4. Pomoc jest zapewniana w sposób, który nie prowadzi do narażenia na szwank niezależności, zobowiązań prawnych lub obowiązków właściwych organów w egzekwowaniu niniejszego rozporządzenia.
5. Komisja może ułatwiać zharmonizowane wykonanie niniejszego rozporządzenia, wydając odpowiednie wytyczne oraz wspierając odpowiednią wymianę informacji, koordynację i współpracę między właściwymi organami, między właściwymi organami a organami celnymi oraz między właściwymi organami a Komisją.

Artykuł 16

Obowiązek przeprowadzania kontroli

1. Właściwe organy przeprowadzają na swoim terytorium kontrole, aby ustalić, czy podmioty i podmioty handlowe mające siedzibę w Unii wykonują niniejsze rozporządzenie. Właściwe organy przeprowadzają kontrole na ich terytorium, aby ustalić czy podmiot lub podmiot handlowy, który wprowadził odnośne produkty do obrotu lub zamierza je wprowadzić do obrotu, udostępnił na rynku lub zamierza je udostępnić na tym rynku lub je wywiózł lub zamierza je wywieźć są zgodne z niniejszym rozporządzeniem.
2. Kontrole, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, przeprowadza się zgodnie z art. 18 i 19.
3. Właściwe organy korzystają z podejścia opartego na ryzyku, aby dokonać identyfikacji kontroli, które należy przeprowadzić. Kryteria ryzyka określa się na podstawie analizy ryzyka nieprzestrzegania przepisów niniejszego rozporządzenia, biorąc pod uwagę w szczególności odnośne towary, złożoność i długość łańcuchów dostaw, w tym to, czy następuje w nich mieszanie odnośnych produktów, oraz etap przetwarzania odnośnego produktu, czy dane działki przylegają do lasów, przypisanie ryzyka krajom lub ich częściom zgodnie z art. 29, ze zwróceniem szczególnej uwagi na sytuację krajów lub ich części sklasyfikowanych jako o wysokim ryzyku, historię nieprzestrzegania przez podmioty lub podmioty handlowe przepisów niniejszego rozporządzenia, ryzyko obchodzenia przepisów i wszelkie inne istotne informacje. Analiza ryzyka opiera się na informacjach, o których mowa w art. 9 i 10, oraz może opierać się na informacjach zawartych w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, i pomocniczo także na innych odnośnych źródłach, takich jak dane z monitorowania, profile ryzyka uzyskane od organizacji międzynarodowych, uzasadnione zastrzeżenia przedłożone na podstawie art. 31 lub wnioski z posiedzeń grup ekspertów Komisji.
4. Komisja ustanawia, w stosownych przypadkach, orientacyjne kryteria ryzyka na szczeblu unijnym oraz dokonuje ich regularnego przeglądu i aktualizacji, zgodnie z ust. 3, a także przekazuje je właściwym organom.
5. Do celów przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 1, właściwe organy ustanawiają roczne plany zawierające co najmniej, co następuje:
 - a) krajowe kryteria ryzyka, ustanowione zgodnie z ust. 3, do celów określenia niezbędnych kontroli, które opierają się o wszelkie orientacyjne kryteria ryzyka na szczeblu unijnym, ustanowione przez Komisję zgodnie z ust. 4 oraz systematycznie obejmujące kryteria ryzyka w odniesieniu do krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o wysokim ryzyku;
 - b) wybranie podmiotów i podmiotów handlowych, które mają zostać poddane kontroli; wyboru tego dokonuje się na podstawie krajowych kryteriów ryzyka, o których mowa w lit. a), z wykorzystaniem między innymi informacji zawartych w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, oraz technik elektronicznego przetwarzania danych; w przypadku każdego podmiotu lub podmiotu handlowego, który ma zostać poddany kontroli, właściwe organy mogą określić konkretne oświadczenia o należytej staranności, które mają zostać poddane kontroli.
6. W corocznym przeglądzie planów przeprowadzanych przez właściwe organy systematycznie wykorzystuje się wyniki kontroli i doświadczenia we wdrażaniu planów, o których mowa w ust. 5, w celu poprawy ich skuteczności.
7. Właściwe organy przekazują swoje plany kontroli, jak również ich aktualizacje, innym właściwym organom i Komisji. Właściwe organy wymieniają informacje oraz koordynują opracowywanie i stosowanie kryteriów ryzyka, o których mowa w ust. 5, z właściwymi organami innych państw członkowskich oraz z Komisją, w celu poprawy skuteczności egzekwowania niniejszego rozporządzenia.
8. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przez jego właściwe organy przeprowadzane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu obejmowały co najmniej 3 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraju o standardowym ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

9. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przeprowadzane zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu przez jego właściwe organy obejmowały co najmniej 9 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów, a także 9 % ilości każdego z odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraj o wysokim ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

10. Każde państwo członkowskie zapewnia, aby coroczne kontrole przeprowadzane przez jego właściwe organy zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu obejmowały co najmniej 1 % podmiotów wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku lub wywożących z niego odnośne produkty, które zawierają odnośne towary wyprodukowane w kraju lub jego częściach sklasyfikowanego jako kraj o niskim ryzyku zgodnie z art. 29, lub produkty wytworzone przy użyciu takich odnośnych towarów.

11. Określone ilościowo cele kontroli, które mają zostać przeprowadzone przez właściwe organy, należy realizować oddzielnie dla każdego z odnośnych towarów. Określone ilościowo cele oblicza się w odniesieniu do całkowitej liczby podmiotów, które w poprzednim roku wprowadziły odnośne produkty do obrotu lub udostępniły je na rynku lub je z niego wywoziły, i w odniesieniu do objętości, w stosownych przypadkach. Podmioty uznaje się za skontrolowane, w przypadku gdy właściwy organ poddał kontroli elementy, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a) i b).

12. Bez uszczerbku dla kontroli zaplanowanych z wyprzedzeniem zgodnie z ust. 5 niniejszego artykułu właściwe organy przeprowadzają kontrole, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, gdy uzyskają istotne informacje – lub zostaną o nich powiadomione – w tym na podstawie uzasadnionych zastrzeżeń zgłoszonych przez strony trzecie na podstawie art. 31, dotyczące potencjalnego przypadku niezgodności z niniejszym rozporządzeniem.

13. Kontrole przeprowadza się bez wcześniejszego uprzedzenia podmiotu lub podmiotu handlowego, z wyjątkiem sytuacji, kiedy wcześniejsze powiadomienie podmiotu lub podmiotu handlowego jest konieczne do zapewnienia skuteczności kontroli.

14. Właściwe organy przechowują zapisy kontroli, wskazujące w szczególności ich charakter i wyniki, jak również środki wprowadzone w przypadku niezgodności. Zapisy wszystkich kontroli są przechowywane przez co najmniej dziesięć lat.

15. Zapisy kontroli przeprowadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia oraz sprawozdania z ich wyników stanowią informacje o środowisku do celów dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²²⁾ i są udostępniane na żądanie.

Artykuł 17

Odnosne produkty wymagające natychmiastowego działania

1. Właściwe organy identyfikują sytuacje, w których odnośne produkty stwarzają tak duże ryzyko niezgodności z art. 3, że przed wprowadzeniem tych odnośnych produktów do obrotu, udostępnieniem ich na rynku lub wywozem niego, wymagają natychmiastowego działania właściwych organów. Właściwe organy rejestrują takie zidentyfikowane sytuacje w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.

2. Gdy właściwe organy zidentyfikują sytuacje, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym w przypadku złożenia przez podmiot oświadczenia o należytej staranności dotyczącego takich odnośnych produktów, system informacyjny, o którym mowa w art. 33, identyfikuje wysokie ryzyko niezgodności z art. 3 i informuje właściwe organy, które:

- a) wprowadzają natychmiastowe środki tymczasowe na podstawie art. 23 w celu zawieszenia wprowadzania tych odnośnych produktów do obrotu lub udostępniania ich na rynku; lub
- b) po wprowadzeniu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, w przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, występują do organów celnych o zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów na podstawie art. 26 ust. 7.

3. Zawieszenia, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, kończą się w terminie trzech dni roboczych lub 72 godzin w przypadku odnośnych produktów łatwo psujących się, licząc od momentu, w którym w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, stwierdzono wysokie ryzyko niezgodności. W przypadku gdy właściwe organy na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych w tym okresie, stwierdzą, że potrzebują dodatkowego czasu, aby ustalić, czy odnośne produkty są zgodne z art. 3, przedłużają okres zawieszenia o dodatkowe okresy trzech dni roboczych za pomocą dodatkowych środków tymczasowych wprowadzonych na mocy art. 23 lub – w przypadku odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających – w drodze powiadomienia organów celnych o konieczności utrzymania zawieszenia na podstawie art. 26 ust. 7.

⁽²²⁾ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

*Artykuł 18***Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP**

1. Kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP obejmują:
 - a) analizę ich systemu należytej staranności, w tym ocenę ryzyka i procedury zmniejszania ryzyka, oraz analizę dokumentacji i zapisów wykazujących właściwe funkcjonowanie systemu zasad należytej staranności;
 - b) analizę dokumentacji i zapisów wykazujących zgodność konkretnego odnośnego produktu, który podmiot wprowadził do obrotu lub zamierza wprowadzić do obrotu lub zamierza go wywieźć lub konkretnego odnośnego produktu, który podmiot handlowy niebędący MŚP udostępnił na rynku lub zamierza go udostępnić na rynku, z niniejszym rozporządzeniem, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez zastosowanie środków zmniejszających ryzyko, a także kontrolę odpowiednich oświadczeń o należytej staranności.
2. W stosownych przypadkach, w szczególności gdy analizy, o których mowa w ust. 1, wzbudziły wątpliwości, kontrole podmiotów i podmiotów handlowych niebędących MŚP mogą również obejmować:
 - a) kontrolę na miejscu odnośnych towarów lub odnośnych produktów w celu stwierdzenia ich zgodności z dokumentacją stosowaną do celów zachowania należytej staranności;
 - b) analizę środków naprawczych podjętych na mocy art. 24;
 - c) wszelkie środki techniczne i naukowe odpowiednie do określenia gatunku lub dokładnego miejsca, w którym wyprodukowano odnośny towar lub odnośny produkt, w tym analizę anatomiczną i chemiczną lub analizę DNA;
 - d) wszelkie środki techniczne i naukowe odpowiednie do ustalenia, czy odnośne produkty nie powodują wylesiania, w tym dane z obserwacji Ziemi, takie jak dane z programu i narzędzi Copernicus, lub z innych dostępnych odnośnych źródeł publicznych lub prywatnych; oraz
 - e) kontrole wrywkowe, w tym kontrole w terenie, także, w stosownych przypadkach, w państwach trzecich, pod warunkiem że te państwa trzecie wyrażą na to zgodę, w drodze współpracy z organami administracyjnymi tych państw trzecich.

*Artykuł 19***Kontrole podmiotów handlowych będących MŚP**

1. Kontrole podmiotów handlowych będących MŚP obejmują analizę dokumentacji i zapisów wykazujących zgodność z art. 5 ust. 2, 3 i 4.
2. W stosownych przypadkach, w szczególności gdy analizy, o których mowa w ust. 1, wzbudziły wątpliwości, kontrole podmiotów handlowych będących MŚP mogą również obejmować kontrole wrywkowe, w tym kontrole w terenie.

*Artykuł 20***Odzyskiwanie kosztów przez właściwe organy**

1. Państwa członkowskie mogą upoważnić swoje właściwe organy do odzyskiwania od podmiotów lub podmiotów handlowych całości kosztów działań tych organów podejmowanych w związku z przypadkami niezgodności.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować koszty przeprowadzenia badania, koszty przechowywania i działań, jakie organy podjęły w związku z odnośnymi produktami uznanymi za niezgodne z wymogami i objętym działaniem naprawczym przed dopuszczeniem tych odnośnych produktów do obrotu, wprowadzeniem ich do obrotu lub ich wywozem.

*Artykuł 21***Współpraca i wymiana informacji**

1. Właściwe organy współpracują ze sobą, z organami celnymi ich państwa członkowskiego, z właściwymi organami i organami celnymi innych państw członkowskich, z Komisją oraz, w razie potrzeby, z organami administracyjnymi państw trzecich w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem, w tym w zakresie przeprowadzania kontroli w terenie.
2. Właściwe organy dokonują z Komisją uzgodnień administracyjnych dotyczących przekazywania informacji o dochodzeniach i prowadzenia dochodzeń.

3. Właściwe organy prowadzą między sobą wymianę informacji niezbędnych do egzekwowania niniejszego rozporządzenia, w tym za pośrednictwem systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33. Obejmuje to udostępnianie informacji dotyczących podmiotów i podmiotów handlowych, w tym oświadczeń o należytej staranności, oraz charakteru przeprowadzonych kontroli i ich wyników, właściwym organom innych państw członkowskich oraz wymianę z nimi tych danych w celu ułatwienia egzekwowania niniejszego rozporządzenia.

4. Właściwe organy niezwłocznie powiadamiają właściwe organy innych państw członkowskich i Komisję o wykryciu wszelkich możliwych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem oraz poważnych niedociągnięć, które mogą dotyczyć więcej niż jednego państwa członkowskiego. Właściwe organy informują w szczególności właściwe organy innych państw członkowskich w przypadku wykrycia na rynku odnośnego produktu uznanego przez nie za niezgodny, aby umożliwić wycofanie lub odzyskanie takiego produktu ze sprzedaży we wszystkich państwach członkowskich.

5. Na wniosek właściwego organu państwa członkowskie przekazują mu informacje niezbędne do zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 22

Sprawozdawczość

1. Do dnia 30 kwietnia każdego roku państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej oraz przekazują Komisji informacje na temat stosowania niniejszego rozporządzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Informacje te obejmują:

- a) plany kontroli i kryteria ryzyka, na których zostały oparte te plany;
- b) liczbę i wyniki kontroli przeprowadzonych u podmiotów, podmiotów handlowych niebędących MŚP i innych podmiotów handlowych względem łącznej liczby podmiotów, podmiotów handlowych niebędących MŚP i innych podmiotów handlowych, w tym rodzaje stwierdzonych niezgodności,
- c) ilość odnośnych produktów poddanych kontroli względem całkowitej ilości odnośnych produktów wprowadzonych do obrotu lub wywożonych oraz kraje produkcji; dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających, ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego; we wszystkich innych przypadkach ilość ma być wyrażona jako masa netto lub, w stosownych przypadkach jako objętość lub liczba jednostek; uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, jeżeli jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
- d) w przypadkach niezgodności – działania naprawcze podjęte zgodnie z art. 24 i kary nałożone zgodnie z art. 25,
- e) odsetek kontroli przeprowadzonych z uprzednimi ostrzeżeniami zgodnie z art. 16 ust. 13, których zastosowanie jest uzasadnione przez właściwe organy w ich sprawozdaniach z kontroli.

2. Do dnia 30 października każdego roku służby Komisji, podają do wiadomości publicznej ogólnounijny przegląd stosowania niniejszego rozporządzenia w oparciu o dane przekazane przez państwa członkowskie na podstawie ust. 1.

Artykuł 23

Środki tymczasowe

Państwa członkowskie zapewniają swoim właściwym organom możliwość podjęcia natychmiastowych środków tymczasowych, w tym zajęcia odnośnych towarów lub odnośnych produktów lub zawieszenia ich wprowadzania do obrotu lub ich udostępniania na rynku lub ich wywozu, w przypadku wykrycia potencjalnych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem na podstawie jednego z poniższych:

- a) analizy dowodów lub innych istotnych informacji, w tym informacji wymienianych na podstawie art. 21 lub uzasadnionych zastrzeżeń przedstawionych na podstawie art. 31,
- b) w wyniku kontroli, o których mowa w art. 18 i 19,

c) stwierdzenia ryzyka za pomocą systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.

W razie potrzeby państwa członkowskie natychmiast informują Komisję i właściwe organy innych państw członkowskich.

Artykuł 24

Działania naprawcze podejmowane w przypadku niezgodności

1. Bez uszczerbku dla art. 25, w przypadku gdy właściwe organy ustalą, że podmiot lub podmiot handlowy nie wypełnił swoich obowiązków wynikających z niniejszego rozporządzenia, lub że odnośny produkt wprowadzony do obrotu lub udostępniony na rynku lub z niego wywieziony jest niezgodny z niniejszym rozporządzeniem, niezwłocznie żądają od danego podmiotu lub podmiotu handlowego podjęcia właściwych i proporcjonalnych działań naprawczych w celu usunięcia niezgodności w określonym i rozsądnym terminie.

2. Do celów ust. 1 działania naprawcze, których podjęcia wymaga się od podmiotu lub podmiotu handlowego, obejmują co najmniej jeden z następujących elementów, stosownie do przypadku:

- a) usunięcie wszelkich niezgodności formalnych, w szczególności z wymogami rozdziału 2;
- b) uniemożliwienie wprowadzenia do obrotu lub udostępnienia na rynku lub wywozu odnośnego produktu;
- c) natychmiastowe wycofanie lub odzyskanie odnośnego produktu;
- d) przekazanie odnośnego produktu na cele charytatywne lub cele pożytku publicznego lub, jeżeli nie jest to możliwe, jego utylizację zgodnie z prawem Unii dotyczącym gospodarowania odpadami.

3. Niezależnie od działań naprawczych podjętych na mocy ust. 2 podmiot lub podmiot handlowy eliminuje wszelkie niedociągnięcia w systemie należytej staranności, w celu zapobieżenia ryzyku dalszych niezgodności z niniejszym rozporządzeniem.

4. Jeżeli podmiot lub podmiot handlowy nie podejmie działań naprawczych, o których mowa w ust. 2, w terminie określonym przez właściwy organ na podstawie ust. 1 lub gdy niezgodność, o której mowa w ust. 1, nadal się utrzymuje, po tym terminie właściwe organy wszelkimi środkami dostępnymi im na mocy prawa danego państwa członkowskiego zapewniają zastosowanie wymaganych działań naprawczych, o których mowa w ust. 2.

Artykuł 25

Kary

1. Bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE⁽²³⁾ państwa członkowskie określają zasady dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszeń niniejszego rozporządzenia przez podmioty i podmioty handlowe i wprowadzają wszelkie środki niezbędne do ich wdrożenia. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych zasadach i środkach i niezwłocznie przekazują informacje o wszelkich późniejszych zmianach ich dotyczących.

2. Kary przewidziane w ust. 1 są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Kary te obejmują:

- a) grzywny proporcjonalne do szkód dla środowiska, do wartości odnośnych towarów lub odnośnych produktów, których to dotyczy; poziom takich grzywien wylicza się w taki sposób, aby zapewnić, by skutecznie pozbawiały one podmioty, które są odpowiedzialne za naruszenia, korzyści ekonomicznych uzyskanych w wyniku dopuszczenia się przez nie naruszeń, oraz stopniowo zwiększa się poziom takich grzywien w przypadku powtarzających się naruszeń; w przypadku osoby prawnej maksymalna kwota takiej grzywny wynosi co najmniej 4 % łącznego rocznego obrotu osiągniętego przez podmiot lub podmiot handlowy w całej Unii w roku finansowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny, obliczonej zgodnie z wyliczeniem całkowitego obrotu dla przedsiębiorstw ustanowionym w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004⁽²⁴⁾, i zostaje, w razie potrzeby, podwyższona, aby przekraczała potencjalnie uzyskaną korzyść ekonomiczną;
- b) konfiskatę odnośnych produktów, których to dotyczy, od podmiotu lub podmiotu handlowego;
- c) konfiskatę dochodów uzyskanych przez podmiot lub podmiot handlowy z transakcji obejmujących odnośne produkty, których to dotyczy;

⁽²³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1).

- d) czasowe wykluczenie na okres maksymalnie 12 miesięcy z procedur udzielania zamówień oraz z dostępu do finansowania publicznego, w tym procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
- e) czasowy zakaz wprowadzania do obrotu lub udostępniania odnośnych towarów i odnośnych produktów na rynku lub wywozu odnośnych towarów i odnośnych produktów, w przypadku poważnego naruszenia lub powtarzających się naruszeń;
- f) zakaz stosowania uproszczonej należytej staranności określonej w art. 13 w przypadku poważnego naruszenia lub powtarzających się naruszeń.

3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o prawomocnym wyroku przeciwko osobom prawnym w sprawie naruszeń niniejszego rozporządzenia oraz o nałożonych na nie karach w terminie 30 dni od daty prawomocnego wyroku, z uwzględnieniem odpowiednich przepisów o ochronie danych. Komisja publikuje na swojej stronie internetowej wykaz takich wyroków, który zawiera następujące elementy:

- a) nazwę osoby prawnej;
- b) datę wydania prawomocnego wyroku;
- c) podsumowanie działań, w odniesieniu do których stwierdzono, że dana osoba prawna naruszyła niniejsze rozporządzenie; oraz
- d) rodzaj i kwotę nałożonej kary, w przypadku kary finansowej.

ROZDZIAŁ 4

PROCEDURY DOTYCZĄCE ODNOŚNYCH PRODUKTÓW WPROWADZANYCH NA RYNEK LUB GO OPUSZCZAJĄCYCH

Artykuł 26

Kontrole

1. Odnośne produkty objęte procedurą celną „dopuszczenia do obrotu” lub „wywozu” podlegają kontrolom i środkom ustanowionym w niniejszym rozdziale. Stosowanie niniejszego rozdziału pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich innych przepisów niniejszego rozporządzenia oraz innych aktów prawnych Unii regulujących dopuszczenie towarów do obrotu lub ich wywóz, w szczególności rozporządzenia (UE) nr 952/2013 i jego art. 46, 47, 134 i 267. Rozdział VII rozporządzenia (UE) 2019/1020 nie ma jednak zastosowania do kontroli odnośnych produktów wprowadzanych na rynek w zakresie dotyczącym stosowania i egzekwowania niniejszego rozporządzenia.

2. Właściwe organy są odpowiedzialne za ogólne egzekwowanie niniejszego rozporządzenia względem odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających. W szczególności właściwe organy są odpowiedzialne, zgodnie z art. 16, za określenie kontroli, które należy przeprowadzić w oparciu o podejście oparte na analizie ryzyka, oraz za ustalenie, w drodze kontroli, o których mowa w art. 16, czy każdy taki odnośny produkt jest zgodny z art. 3. Właściwe organy wykonują te obowiązki zgodnie z właściwymi przepisami rozdziału 3.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 niniejszego artykułu organy celne przeprowadzają kontrole zgłoszeń celnych złożonych w odniesieniu do odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających zgodnie z art. 46 i 48 rozporządzenia (UE) nr 952/2013. Takie kontrole opierają się przede wszystkim na analizie ryzyka, zgodnie z art. 46 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

4. Numer referencyjny oświadczenia o należytej staranności jest udostępniany organom celnym przed dopuszczeniem do obrotu lub wywozem odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego. W tym celu, z wyjątkiem przypadków, w których oświadczenie o należytej staranności jest udostępniane za pośrednictwem elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 2, osoba składająca zgłoszenie celne dotyczące dopuszczenia do obrotu lub wywozu tego odnośnego produktu udostępnia organom celnym przypisany przez system informacyjny, o którym mowa w art. 33, numer referencyjny oświadczenia o należytej staranności dla takiego odnośnego produktu.

5. W celu uwzględnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem przy zezwalaniu na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnego produktu:

- a) do czasu uruchomienia elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, ust. 6–9 niniejszego artykułu nie mają zastosowania, a organy celne wymieniają informacje i współpracują z właściwymi organami zgodnie z art. 27 oraz, w razie potrzeby, uwzględniają taką wymianę informacji i współpracę przy zezwalaniu na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnych produktów;
- b) po uruchomieniu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, zastosowanie mają ust. 6–9 niniejszego artykułu, a powiadomienia i wnioski na podstawie ust. 6–9 niniejszego artykułu są przekazywane za pośrednictwem tego elektronicznego interfejsu.

6. Podczas przeprowadzania kontroli zgłoszenia celnego do dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego organy celne sprawdzają, przy użyciu elektronicznego interfejsu, o którym mowa w art. 28 ust. 1, status nadany przez właściwe organy odpowiedniemu oświadczeniu o należytej staranności w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33.

7. W przypadku gdy status, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, wskazuje, że odnośny produkt wprowadzany na rynek lub go opuszczający został zgodnie z art. 17 ust. 2 uznany za wymagający kontroli przed wprowadzeniem go do obrotu lub, udostępnieniem na rynku lub jego wywozem, organy celne zawieszają dopuszczenie do obrotu lub wywóz tego odnośnego produktu.

8. W przypadku spełnienia wszystkich pozostałych wymogów i formalności związanych z dopuszczeniem do obrotu lub wywozu na podstawie prawa Unii lub krajowego, organy celne zezwalają na dopuszczenie do obrotu lub wywóz odnośnego produktu wprowadzanego na rynek lub go opuszczającego w każdym z następujących przypadków:

- a) gdy status, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, nie wskazuje, że odnośny produkt został zgodnie z art. 17 ust. 2 uznany za wymagający kontroli przed wprowadzeniem go do obrotu, udostępnieniem go na rynku lub przed jego wywozem;
- b) w przypadku gdy dopuszczenie do obrotu lub wywozu zostało zawieszona zgodnie z ust. 7 niniejszego artykułu, a właściwe organy nie wystąpiły o utrzymanie tego zawieszenia zgodnie z art. 17 ust. 3;
- c) w przypadku gdy dopuszczenie do obrotu lub wywozu zostało zawieszona zgodnie z ust. 7, i właściwe organy powiadomiły organy celne, że zawieszenie dopuszczenia do obrotu lub wywozu odnośnych produktów może zostać zniesione.

9. W przypadku gdy właściwe organy stwierdzą, że odnośny produkt wprowadzany na rynek lub opuszczający go jest niezgodny, powiadamiają o tym organy celne, a organy celne nie zezwalają na dopuszczenie do obrotu lub wywóz tego produktu.

10. Dopuszczenia do obrotu lub wywozu nie uznaje się za dowód zgodności z prawem Unii, a w szczególności z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 27

Współpraca i wymiana informacji między organami

1. Aby umożliwić stosowanie podejścia opartego na analizie ryzyka, o którym mowa w art. 16 ust. 5, wobec odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających oraz aby zapewnić skuteczność kontroli i ich przeprowadzanie zgodnie z niniejszym rozporządzeniem, Komisja, właściwe organy i organy celne ściśle ze sobą współpracują i wymieniają informacje.

2. Organy celne i właściwe organy współpracują zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013 i prowadzą wymianę informacji niezbędnych do wypełniania swoich funkcji na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym za pośrednictwem środków elektronicznych.

3. Organy celne mogą przekazać właściwemu organowi państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma podmiot, podmiot handlowy lub upoważniony przedstawiciel zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 952/2013 informacje poufne uzyskane przez organy celne podczas wykonywania przez nie swoich obowiązków lub dostarczone na zasadzie poufności organom celnym.

4. W przypadku gdy właściwe organy otrzymały informacje zgodnie z niniejszym artykułem, mogą one przekazać te informacje właściwym organom innych państw członkowskich zgodnie z art. 21 ust. 3.

5. Informacje na temat ryzyka są wymieniane w następujących przypadkach:

- a) między organami celnymi – zgodnie z art. 46 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- b) między organami celnymi a Komisją – zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013;
- c) między organami celnymi a właściwymi organami, w tym właściwymi organami innych państw członkowskich – zgodnie z art. 47 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.

Artykuł 28

Elektroniczny interfejs

1. Komisja opracowuje elektroniczny interfejs w oparciu o unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł, ustanowione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2399⁽²⁵⁾, aby umożliwić przekazywanie danych, w szczególności powiadomień i wniosków, o których mowa w art. 26 ust. 6–9 niniejszego rozporządzenia, między krajowymi systemami celnymi a systemem informacyjnym, o którym mowa w art. 33. Ten elektroniczny interfejs zostanie wdrożony do dnia 30 czerwca 2028 r.
2. Komisja opracowuje elektroniczny interfejs zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) 2022/2399, aby umożliwić:
 - a) podmiotom i podmiotom handlowym spełnienie obowiązku przedstawienia oświadczeń o należytej staranności w odniesieniu do odnośnego towaru lub odnośnego produktu na podstawie art. 4 niniejszego rozporządzenia, udostępniając go za pośrednictwem krajowego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, o którym mowa w art. 8 (UE) 2022/2399, oraz otrzymanie informacji zwrotnej na ten temat od właściwych organów; oraz
 - b) przekazanie oświadczenia o należytej staranności do systemu informacyjnego, o którym mowa w art. 33.
3. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające szczegóły ustaleń dotyczących wdrożenia ust. 1 i 2 niniejszego artykułu oraz w szczególności określające dane, w tym ich format, które mają być przekazywane zgodnie z ust. 1 i 2 niniejszego artykułu. W akcie wykonawczym wyjaśnia się również, w jaki sposób jakiegokolwiek zmiany statusu nadanego przez właściwe organy oświadczeniom o należytej staranności w systemie informacyjnym, o którym mowa w art. 33, są niezwłocznie i automatycznie przekazywane odpowiednim organom celnym za pośrednictwem elektronicznego interfejsu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. W aktach wykonawczych można również określić, że niektóre szczegółowe dane dostępne w oświadczeniu o należytej staranności i niezbędne do działań organów celnych, w tym nadzoru i zwalczania oszustw, są przekazywane i rejestrowane w unijnych i krajowych systemach celnym. Akty te przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 2.

ROZDZIAŁ 5

SYSTEM WSKAŹNIKÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW I WSPÓŁPRACA Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

Artykuł 29

Ocena krajów

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się trzystopniowy system oceny krajów lub ich części. W tym celu państwa członkowskie i państwa trzecie, lub ich części, są klasyfikowane w jednej z następujących kategorii ryzyka:
 - a) „o wysokim ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, w przypadku których ocena, o której mowa w ust. 3, prowadzi do stwierdzenia wysokiego ryzyka produkcji w tych krajach, lub w ich częściach, odnośnych towarów powodujących niezgodność odnośnych produktów z art. 3 lit. a);
 - b) „o niskim ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, w przypadku których ocena, o której mowa w ust. 3, prowadzi do stwierdzenia, że istnieje wystarczająca pewność, że przypadki produkcji odnośnych towarów powodujących niezgodność odnośnych produktów z art. 3 lit. a) są w tych krajach lub w ich częściach rzadkością;
 - c) „o standardowym ryzyku” odnosi się do krajów, lub ich części, nienależących do kategorii „o wysokim ryzyku” ani do kategorii „o niskim ryzyku”.
2. Z dniem 29 czerwca 2023 r. wszystkim krajom przypisuje się standardowy poziom ryzyka. Komisja dokona klasyfikacji krajów, lub ich części, które zgodnie z ust. 1 są krajami o niskim lub wysokim ryzyku. Wykaz krajów, lub ich części, o niskim lub wysokim ryzyku jest publikowany w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 34 ust. 2, nie później niż dnia 30 grudnia 2024 r. Wykaz ten jest poddawany przeglądowi i w stosownych przypadkach aktualizowany tak często, jak to potrzebne, w świetle nowych dowodów.

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2399 z dnia 23 listopada 2022 r. ustanawiające unijne środowisko jednego okienka w dziedzinie ceł oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 952/2013 (Dz.U. L 317 z 9.12.2022, s. 1).

3. Klasyfikacja krajów lub ich części jako krajów o niskim i wysokim ryzyku zgodnie z ust. 1 opiera się na przeprowadzonej przez Komisję obiektywnej i przejrzystej ocenie uwzględniającej najnowsze dowody naukowe i źródła uznane na poziomie międzynarodowym. Klasyfikacja ta opiera się przede wszystkim na następujących kryteriach oceny:

- a) wskaźnik wylesiania i degradacji lasów;
- b) tempo ekspansji gruntów rolnych w przypadku odnośnych towarów;
- c) tendencje w produkcji odnośnych towarów i odnośnych produktów.

4. W ocenie, o której mowa w ust. 3 można również uwzględnić:

- a) informacje przedłożone przez zainteresowany kraj, zainteresowane władze regionalne, podmioty, organizacje pozarządowe i strony trzecie, w tym ludność rdzenną, społeczności lokalne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, dotyczące skutecznego uwzględnienia emisji i pochłaniania z rolnictwa, leśnictwa i użytkowania gruntów w ustalonym na poziomie krajowym wkładzie do UNFCCC;
- b) umowy i inne instrumenty między zainteresowanym krajem a Unią lub jej państwami członkowskimi, dotyczące problemu wylesiania i degradacji lasów oraz ułatwiające osiągnięcie zgodności odnośnych towarów i odnośnych produktów z art. 3, a także skuteczne wdrożenie tych wymogów;
- c) czy zainteresowany kraj ma krajowe lub regionalne przepisy, w tym zgodne z art. 5 porozumienia paryskiego, i czy stosuje skuteczne środki egzekwowania w celu wyeliminowania wylesiania i degradacji lasów oraz w celu unikania i karania działań prowadzących do wylesiania i degradacji lasów, a w szczególności, czy stosuje wystarczająco surowe kary, aby pozbawić sprawców tych działań korzyści płynących z wylesiania lub degradacji lasów;
- d) czy zainteresowany kraj w przejrzysty sposób udostępnia odpowiednie dane; oraz, w stosownych przypadkach, istnienie, przestrzeganie lub skuteczne egzekwowanie przepisów chroniących prawa człowieka, prawa ludności rdzennej, społeczności lokalnych i innych zwyczajowych posiadaczy praw własności;
- e) sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej na przywóz i wywóz odnośnych towarów i odnośnych produktów.

5. Komisja prowadzi specjalny dialog ze wszystkimi krajami, które zostały sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku, lub mogą zostać sklasyfikowane jako takie, tak aby pomóc im w obniżeniu poziomu ryzyka.

6. Bez uszczerbku dla ust. 5 Komisja oficjalnie powiadamia zainteresowany kraj o swoim zamiarze dokonania zmiany w klasyfikacji tego kraju, lub jego części do innej kategorii ryzyka i zwraca się do niego o dostarczenie wszelkich informacji uznanych za przydatne w tym zakresie. Komisja informuje o takim zamiarze również właściwe organy.

Komisja podaje w powiadomieniu informacje na temat:

- a) powodu lub powodów zamiaru zmiany klasyfikacji dotyczącej ryzyka kraju lub jego części;
- b) zaproszenia do udzielenia Komisji pisemnej odpowiedzi dotyczącej zamiaru zmiany klasyfikacji ryzyka kraju lub jego części;
- c) konsekwencji klasyfikacji jako kraju o wysokim lub niskim ryzyku.

7. Komisja udziela zainteresowanemu krajowi wystarczający czas na udzielenie odpowiedzi na powiadomienie. W przypadku gdy powiadomienie dotyczy zamiaru ze strony Komisji sklasyfikowania kraju lub jego części jako kraju o wyższym ryzyku, w swojej odpowiedzi zainteresowany kraj może dostarczyć Komisji informacje na temat środków wprowadzonych przez dany kraj w celu poprawy sytuacji.

8. Komisja bezzwłocznie powiadamia zainteresowany kraj oraz właściwe organy o włączeniu kraju lub jego części do wykazu, o którym mowa w ust. 2, oraz usunięciu go z tego wykazu.

Artykuł 30

Współpraca z państwami trzecimi

1. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, i zainteresowane państwa członkowskie podejmują – w ramach skoordynowanego podejścia z krajami będącymi producentami i ich częściami, których dotyczy niniejsze rozporządzenie, w szczególności tymi, które zostały sklasyfikowane jako kraje o wysokim ryzyku zgodnie z art. 29 – za pośrednictwem istniejących i przyszłych partnerstw i innych odpowiednich mechanizmów współpracy działania umożliwiające wspólne zajęcie się pierwotnymi przyczynami wylesiania i degradacji lasów. Komisja opracowuje kompleksowe ramy strategiczne Unii dotyczące takiego zaangażowania i rozważa mobilizację odpowiednich instrumentów unijnych. Takie partnerstwa i mechanizmy współpracy koncentrują się na ochronie, odbudowie i zrównoważonym wykorzystaniu lasów, problemie wylesiania i degradacji lasów oraz przechodzeniu na zrównoważone metody produkcji, konsumpcji i przetwarzania towarów oraz handlu nimi. Partnerstwa i mechanizmy współpracy mogą obejmować zorganizowane dialogi, porozumienia administracyjne i istniejące umowy lub ich postanowienia, a także wspólne plany działania, które umożliwiają przejście na produkcję rolną ułatwiającą zgodność z niniejszym rozporządzeniem, ze zwróceniem szczególnej uwagi na potrzeby ludności rdzennej, społeczności lokalnych i drobnych producentów rolnych oraz z zapewnieniem udziału wszystkich zainteresowanych stron.
2. Partnerstwa i współpraca umożliwiają pełne uczestnictwo wszystkich zainteresowanych stron, w tym społeczeństwa obywatelskiego, ludności rdzennej, społeczności lokalnych, kobiet, sektora prywatnego, w tym mikroprzedsiębiorstw i innych MŚP, oraz drobnych producentów rolnych. Ponadto partnerstwa i współpraca wspierają lub inicjują integracyjny i partycypacyjny dialog na temat krajowych procesów reformy prawa i zarządzania w celu poprawy zarządzania lasami i przeciwdziałania krajowym czynnikom przyczyniającym się do wylesiania.
3. Partnerstwa i współpraca wspierają rozwój zintegrowanych procesów zagospodarowania przestrzennego, odpowiednich przepisów krajów produkcji, procesów z udziałem wielu zainteresowanych stron, zachęt podatkowych lub handlowych i innych właściwych narzędzi służących poprawie ochrony lasów i różnorodności biologicznej, zrównoważonemu gospodarowaniu i odbudowie lasów, rozwiązaniu problemu przekształcania lasów i wrażliwych ekosystemów w inne formy użytkowania gruntów, optymalizacji korzyści dla krajoobrazu, bezpieczeństwa praw własności gruntów, wydajności i konkurencyjności rolnictwa oraz przejrzystych łańcuchów dostaw, wzmocnieniu praw społeczności zależnych od lasów, w tym drobnych producentów rolnych, społeczności lokalnych i ludności rdzennej, której prawa określono w Deklaracji ONZ o prawach ludności rdzennej, oraz zapewnieniu publicznego dostępu do dokumentów dotyczących gospodarki leśnej i innych istotnych informacji.
4. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, lub państwa członkowskie, lub wspólnie angażują się w międzynarodowe dwustronne i wielostronne dyskusje dotyczące polityki i działań mających na celu powstrzymanie wylesiania i degradacji lasów, w tym na forach wielostronnych, takich jak CBD, FAO, Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia, Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska, Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów, UNFCCC, WTO, grupa G-7 i grupa G-20. Zaangażowanie to polega na wspieraniu przechodzenia na zrównoważoną produkcję rolną i zrównoważoną gospodarkę leśną oraz rozwoju przejrzystych i zrównoważonych łańcuchów dostaw, a także dalszych staraniach na rzecz określenia i uzgodnienia obszernych norm i definicji zapewniających wysoki poziom ochrony lasów i innych naturalnych ekosystemów oraz powiązanych z nimi praw człowieka.
5. W ramach swoich odpowiednich kompetencji Komisja, w imieniu Unii, i zainteresowane państwa członkowskie angażują się w dialog i współpracę z innymi krajami będącymi głównymi konsumentami, aby wspierać przyjęcie ambitnych wymogów mających na celu zminimalizowanie udziału tych krajów w wylesianiu i degradacji lasów oraz aby zapewnić równe warunki działania na całym świecie.

ROZDZIAŁ 6

UZASADNIONE ZASTRZEŻENIA

Artykuł 31

Uzasadnione zastrzeżenia osób fizycznych lub prawnych

1. Osoby fizyczne lub prawne mogą zgłosić właściwym organom uzasadnione zastrzeżenia, gdy uznają, że co najmniej jeden podmiot lub podmiot handlowy nie przestrzega niniejszego rozporządzenia.
2. Właściwe organy, bez zbędnej zwłoki, z należytą starannością i bezstronnie oceniają uzasadnione zastrzeżenia, w tym to, czy twierdzenia są oparte na solidnych podstawach, i podejmują niezbędne kroki, w tym przeprowadzanie kontroli i przesłuchania podmiotów i podmiotów handlowych, w celu wykrycia potencjalnych przypadków nieprzestrzegania niniejszego rozporządzenia oraz, w stosownych przypadkach, wprowadzają środki tymczasowe na podstawie art. 23, aby zapobiec wprowadzaniu do obrotu lub udostępnianiu na rynku i wywozowi odnośnych produktów objętych dochodzeniem.

3. W ciągu 30 dni od otrzymania uzasadnionego zastrzeżenia, jeżeli prawo krajowe nie stanowi inaczej, właściwy organ informuje osoby określone w ust. 1, które zgłosiły uzasadnione zastrzeżenia, o podjętych w następstwie ich zgłoszenia działaniach wraz z podaniem przyczyn.

4. Bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 ⁽²⁶⁾ państwa członkowskie przewidują środki mające na celu ochronę tożsamości osób fizycznych lub prawnych, które zgłaszają uzasadnione zastrzeżenia lub które prowadzą dochodzenia w celu sprawdzenia przestrzegania przez podmioty lub podmioty handlowe niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 32

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. Każda osoba fizyczna lub prawna mająca wystarczający interes, określony zgodnie z istniejącymi krajowymi systemami środków odwoławczych, w tym w przypadku gdy takie osoby spełniają ewentualne kryteria ustanowione w prawie krajowym, w tym osoby, które zgłosiły uzasadnione zastrzeżenia zgodnie z art. 31, mają dostęp do procedur administracyjnych lub sądowych w celu kontroli legalności decyzji, aktów lub zaniechań właściwych organów na podstawie niniejszego rozporządzenia.

2. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa krajowego, które regulują dostęp do wymiaru sprawiedliwości, a także dla tych, które wymagają wyczerpania administracyjnych procedur odwoławczych przed skorzystaniem z prawnej procedury sądowej.

ROZDZIAŁ 7

SYSTEM INFORMACYJNY

Artykuł 33

System informacyjny

1. Do dnia 30 grudnia 2024 r. Komisja ustanawia i następnie utrzymuje system informacyjny zawierający oświadczenia o należytej staranności udostępniane zgodnie z art. 4 ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla spełnienia obowiązków ustanowionych w rozdziałach 2 i 3 system informacyjny zapewnia co najmniej następujące funkcje:

- a) rejestrację podmiotów i podmiotów handlowych oraz ich upoważnionych przedstawicieli w Unii; w przypadku podmiotów obejmujących odnośne produkty procedurą celną „dopuszczenia do obrotu” lub „wywozu”, numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy (numer EORI), ustanowiony na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) nr 952/2013, umieszcza się w ich profilu rejestrowym;
- b) rejestrację oświadczeń o należytej staranności, w tym zakomunikowanie danemu podmiotowi lub podmiotowi handlowemu numeru referencyjnego dla każdego oświadczenia o należytej staranności przedłożonego za pomocą systemu informacyjnego;
- c) udostępnianie numerów referencyjnych istniejących oświadczeń o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 8 i 9;
- d) w miarę możliwości konwersję danych z odpowiednich systemów w celu określenia geolokalizacji;
- e) rejestrację wyników kontroli oświadczeń o należytej staranności;
- f) połączenie z organami celnymi za pośrednictwem unijnego środowiska jednego okienka w dziedzinie ceł, zgodnie z art. 28, m.in. w celu umożliwienia dokonywania powiadomień i składania wniosków, o których mowa w art. 26 ust. 6–9;
- g) przekazywanie istotnych informacji – w tym wyników kontroli – wspomagających tworzenie profili ryzyka do celów planu kontroli, o którym mowa w art. 16 ust. 5, tworzenie profili ryzyka podmiotów, podmiotów handlowych oraz odnośnych towarów i odnośnych produktów w celu identyfikacji – w oparciu o techniki elektronicznego przetwarzania danych – podmiotów i podmiotów handlowych, które mają zostać poddane kontroli, o której mowa w art. 16 ust. 5, oraz odnośnych produktów, które mają zostać poddane kontroli przez właściwe organy;
- h) ułatwianie wsparcia administracyjnego i współpracy między właściwymi organami oraz między właściwymi organami a Komisją w zakresie wymiany informacji i danych;

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17).

i) wspieranie komunikacji między właściwymi organami a podmiotami i podmiotami handlowymi do celów wykonania niniejszego rozporządzenia, w tym, w stosownych przypadkach, poprzez wykorzystanie cyfrowych narzędzi zarządzania dostawami.

3. Komisja ustanawia, w drodze aktów wykonawczych, przepisy dotyczące funkcjonowania systemu informacyjnego na podstawie niniejszego artykułu, w tym przepisy dotyczące ochrony danych osobowych i wymiany danych z innymi systemami informatycznymi. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 36 ust. 2.

4. Komisja zapewnia dostęp do tego systemu informacyjnego organom celnym, właściwym organom, podmiotom i podmiotom handlowym oraz, w stosownych przypadkach, ich upoważnionym przedstawicielom, zgodnie z ich odpowiednimi obowiązkami wynikającymi z niniejszego rozporządzenia.

5. Zgodnie z unijną polityką otwartych danych Komisja zapewnia szerszemu gronu odbiorców dostęp do kompletnych, zanonimizowanych zbiorów danych systemu informacyjnego w otwartym formacie nadającym się do odczytu maszynowego i zapewniającym interoperacyjność, ponowne wykorzystanie i dostępność.

ROZDZIAŁ 8

PRZEGLĄD

Artykuł 34

Przegląd

1. Nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r. Komisja przedstawi ocenę skutków wraz z, w stosownych przypadkach, wnioskiem ustawodawczym mającym na celu rozszerzenie zakresu niniejszego rozporządzenia na inne grunty zalesione. Ocena obejmuje między innymi datę graniczną, o której mowa w art. 2, w celu zminimalizowania wkładu Unii w przekształcanie i degradację ekosystemów naturalnych. Przegląd obejmuje ocenę wpływu odnośnych towarów na wylesianie i degradację lasów.

2. Nie później niż do dnia 30 czerwca 2025 r. Komisja przedstawi ocenę skutków wraz z, w stosownych przypadkach, wnioskiem ustawodawczym mającym na celu rozszerzenie zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia na inne ekosystemy naturalne, w tym na inne tereny zasobne w węgiel pierwiastkowy i o wysokiej wartości różnorodności biologicznej, takie jak użytki zielone, torfowiska i tereny podmokłe. Ocena obejmuje potencjalną ekspansję ekosystemu, w tym na podstawie daty granicznej, o której mowa w art. 2, w celu zminimalizowania wkładu Unii w przekształcanie i degradację ekosystemów naturalnych. Przegląd dotyczy również potrzeby i wykonalności rozszerzenia zakresu niniejszego rozporządzenia na kolejne towary, w tym kukurydzę. Przegląd obejmuje ocenę wpływu odnośnych towarów na wylesianie i degradację lasów, na podstawie dowodów naukowych, i uwzględnia zmiany w konsumpcji.

3. Ocena skutków, o której mowa w ust. 2, obejmuje również ocenę, czy należy zmienić lub rozszerzyć wykaz odnośnych produktów wymienionych w załączniku I, aby zapewnić włączenie do tego wykazu najistotniejszych odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu. W ocenie tej szczególną uwagę zwraca się na ewentualne włączenie biopaliw (kod HS 382600) do załącznika I.

4. W ocenie skutków, o której mowa w ust. 2 ocenia się również rolę instytucji finansowych w zapobieganiu przepływowi finansowemu przyczyniającym się bezpośrednio lub pośrednio do wylesiania i degradacji lasów oraz ocenia się potrzebę ustanowienia w aktach prawnych Unii wszelkich szczególnych obowiązków instytucji finansowych w tym zakresie, z uwzględnieniem wszelkich stosownych obowiązujących przepisów horyzontalnych i sektorowych.

5. Komisja może przyjmować akty delegowane zgodnie z art. 35 w celu zmiany załącznika I w odniesieniu do kodów CN odnośnych produktów, które zawierają odnośne towary, były nimi karmione lub zostały wytworzone przy ich użyciu.

6. Do dnia 30 czerwca 2028 r., a następnie nie rzadziej niż co pięć lat, Komisja przeprowadzi ogólny przegląd niniejszego rozporządzenia i przedstawi sprawozdanie dla Parlamentu Europejskiego i Rady, w stosownych przypadkach wraz z wnioskiem ustawodawczym. Pierwsze ze sprawozdań będzie zawierało w szczególności opartą na szczegółowych badaniach ocenę:

a) potrzeby i wykonalności dodatkowych ułatwień w handlu – a w szczególności w przypadku krajów najsłabiej rozwiniętych, na które niniejsze rozporządzenie ma duży wpływ, i krajów lub ich części sklasyfikowanych jako kraje o standardowym lub wysokim ryzyku – aby wspierać osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia;

- b) wpływu niniejszego rozporządzenia na rolników, w szczególności drobnych producentów rolnych, ludność rdzenną i społeczności lokalne oraz ewentualnej potrzeby dodatkowego wsparcia w celu przejścia na zrównoważone łańcuchy dostaw oraz ułatwienia drobnym producentom rolnym wypełniania wymogów niniejszego rozporządzenia;
- c) kwestii dalszego rozszerzenia definicji „degradacji lasów” na podstawie dogłębnej analizy i z uwzględnieniem postępów poczynionych w międzynarodowych dyskusjach na ten temat;
- d) progu obowiązkowego używania wieloboków, o których mowa w art. 2 pkt 28, z uwzględnieniem jego wpływu na przeciwdziałanie wylesianiu i degradacji lasów;
- e) zmian w strukturze handlu odnośnymi towarami i odnośnymi produktami objętymi zakresem niniejszego rozporządzenia, gdy te zmiany mogłyby wskazywać na praktykę obchodzenia przepisów;
- f) oceny skuteczności przeprowadzonych kontroli w celu zapewnienia zgodności odnośnych towarów i odnośnych produktów udostępnianych na rynku lub z niego wywożonych z art. 3.

ROZDZIAŁ 9

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 35

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 34 ust. 5, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 29 czerwca 2023 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż sześć miesięcy przed końcem tego pięcioletniego okresu. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 34 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami ustanowionymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 34 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 36

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁷⁾.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011, z uwzględnieniem jego art. 11.

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

*Artykuł 37***Uchylenia**

1. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 traci moc ze skutkiem od dnia 30 grudnia 2024 r.
2. Rozporządzenie (UE) nr 995/2010 ma jednak nadal zastosowanie do dnia 31 grudnia 2027 r. do drewna i produktów z drewna określonych w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010, które zostały wyprodukowane przed dniem 29 czerwca 2023 r. i wprowadzone do obrotu od dnia 30 grudnia 2024 r. lub później.
3. W drodze odstępstwa od art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia drewno i produkty z drewna określone w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 995/2010, które zostały wyprodukowane przed dniem 29 czerwca 2023 r. i wprowadzone do obrotu od dnia 31 grudnia 2027 r., zgodnie z art. 3 niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 38***Wejście w życie i data rozpoczęcia stosowania**

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 niniejszego artykułu, art. 3–13, art. 16–24 oraz art. 26, 31 i 33 stosuje się od dnia 30 grudnia 2024 r.
3. Z wyjątkiem produktów objętych załącznikiem do rozporządzenia (UE) nr 995/2010, w odniesieniu do podmiotów, które do dnia 31 grudnia 2020 r. były utworzone, odpowiednio, jako mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa zgodnie z art. 3 ust. 1 lub 2 dyrektywy 2013/34/UE, artykuły, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, stosuje się od dnia 30 czerwca 2025 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 maja 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

R. METSOLA

Przewodnicząca

W imieniu Rady

P. KULLGREN

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Odośne towary i odośne produkty, o których mowa w art. 1

Następująca tabela stanowi wykaz towarów sklasyfikowanych w Nomenklaturze scalonej przedstawionej w załączniku I do rozporządzenia (EWG) nr 2658/87, o których mowa w art. 1 niniejszego rozporządzenia.

Z wyjątkiem produktów ubocznych procesu wytwarzania, w przypadku gdy w procesie tym użyto materiału niebędącego odpadem w rozumieniu art. 3 pkt 1) dyrektywy 2008/98/WE, niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do towarów, jeżeli są one produkowane w całości z materiału, który zakończył swój cykl życia i w innym przypadku pozbyto by się go jako odpadu w rozumieniu art. 3 pkt 1) tej dyrektywy.

Odośny towar	Odośne produkty
Bydło	0102 21 0102 29 Bydło żywe ex 0201 Mięso z bydła, świeże lub schłodzone ex 0202 Mięso z bydła, zamrożone ex 0206 10 Jadalne podroby z bydła, świeże lub schłodzone ex 0206 22 Jadalne wątroby z bydła, zamrożone ex 0206 29 Jadalne podroby z bydła (z wyłączeniem języków i wątróbek), ex 1602 50 Pozostałe mięso, podroby, krew z bydła, przetworzone lub zakonserwowane ex 4101 Skóry i skórki bydlęce, surowe (świeże lub solone, suszone, wapnione, piklowane lub inaczej konserwowane, ale niegarbowane, niewyprawione na pergamin lub dalej nieprzetworzone), nawet odwłoszone lub dwojone ex 4104 Skóry i skórki garbowane lub „crust” bydlęce, bez włosa, nawet dwojone, ale dalej nieprzetworzone ex 4107 Skóra wyprawiona dalej przetworzona po garbowaniu lub kondycjonowaniu, włączając skórę wyprawioną na pergamin, bez włosa, nawet dwojona, inna niż skóra w pozycji 4114
Kakao	1801 Ziarna kakao, całe lub łamane, surowe lub palone 1802 Łuski kakao, łupiny, osłonki i pozostałe odpady kakao 1803 Pasta kakaowa, nawet odtłuszczona 1804 Masło, tłuszcz i olej, kakaowe 1805 Proszek kakaowy, niezawierający dodatku cukru lub innego środka słodzącego 1806 Czekolada i pozostałe przetwory spożywcze zawierające kakao
Kawa	0901 Kawa, nawet palona lub bezkofeinowa; łupinki i łuski kawy; substytuty kawy zawierające kawę w każdej proporcji

Odnosny towar	Odnosne produkty
Palma olejowa	<p>1207 10 Orzechy palmowe i jądra</p> <p>1511 Olej palmowy i jego frakcje, nawet rafinowany, ale niemodyfikowany chemicznie</p> <p>1513 21 Olej surowy z ziaren palmowych lub olej babassu oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>1513 29 Olej z ziaren palmowych lub olej babassu (inny niż surowy) oraz ich frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>2306 60 Makuchy i inne pozostałości stałe z orzechów palmowych lub ich jąder, nawet mielone lub w postaci granulek, pozostałe z ekstrakcji orzechów palmowych lub ich jąder, tłuszczów lub olejów</p> <p>ex 2905 45 Gliceryna o czystości 95 % lub wyższej (obliczona na podstawie masy suchego produktu)</p> <p>2915 70 Kwas palmitynowy, kwas stearynowy, ich sole i estry</p> <p>2915 90 Nasycone alifatyczne kwasy monokarboksylowe, ich bezwodniki, halogenki, nadtlenki i nadtlenokwasy; ich fluorowcowane, sulfonowane, nitrowane lub nitrozowane pochodne (z wyłączeniem kwasu mrówkowego, kwasu octowego, kwasu mono-, di- lub trichlorooctowego, kwasu propionowego, kwasu butanowego, kwasu pentanowego, kwasu palmitynowego, kwasu stearynowego, ich soli i estrów i bezwodnika octowego)</p> <p>3823 11 Kwas stearynowy, przemysłowy</p> <p>3823 12 Kwas oleinowy, przemysłowy</p> <p>3823 19 Przemysłowe monokarboksylowe kwasy tłuszczowe; kwaśne oleje z rafinacji (z wył. kwasu stearynowego, kwasu oleinowego i kwasów tłuszczowych oleju talowego)</p> <p>3823 70 Przemysłowe alkohole tłuszczowe</p>
Kauczuk	<p>4001 Naturalny kauczuk, balata, gutaperka, guayule, chicle i podobne żywice naturalne; w formach podstawowych lub w płytach, arkuszach lub taśmach</p> <p>ex 4005 Mieszanki kauczukowe (gumowe), niewulkanizowane, w formach podstawowych lub w płytach, arkuszach lub taśmach</p> <p>ex 4006 Kauczuk niewulkanizowany w innych formach (na przykład pręty, rury i kształtowniki) oraz artykuły (na przykład krążki i pierścienie)</p> <p>ex 4007 Nić i sznurek, gumowe</p> <p>ex 4008 Płyty, arkusze, taśmy, pręty i kształtowniki, z gumy, innej niż ebonit</p> <p>ex 4010 Pasy lub taśmy, przenośnikowe lub napędowe, z gumy</p> <p>ex 4011 Opony pneumatyczne, nowe, gumowe</p> <p>ex 4012 Opony pneumatyczne bieżnikowane lub używane, gumowe; opony pełne lub z poduszką powietrzną, bieżniki opon, ochroniacze dętek, gumowe</p>

Odnosny towar	Odnosne produkty
	<p>ex 4013 Dętki gumowe</p> <p>ex 4015 Artykuły odzieżowe i dodatki odzieżowe (włącznie z rękawiczkami, mitenkami i rękawicami z jednym palcem), dowolnego przeznaczenia, z gumy innej niż ebonit</p> <p>ex 4016 Pozostałe artykuły z gumy innej niż ebonit, gdzie indziej niewymienione w rozdziale 40</p> <p>ex 4017 Ebonit we wszystkich postaciach, włączając odpady i złom; wyroby z ebonitu</p>
Soja	<p>1201 Nasiona soi, nawet łamane</p> <p>1208 10 Mąka i mączka z nasion soi</p> <p>1507 Olej sojowy i jego frakcje, nawet rafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie</p> <p>2304 Makuchy i inne pozostałości stałe, nawet mielone lub w postaci granulki, pozostałe z ekstrakcji oleju sojowego</p>
Drewno	<p>4401 Drewno opałowe w postaci kłód, szczap, gałęzi, wiązek chrustu lub w podobnych postaciach; drewno w postaci wiórów lub kawałków; trociny, odpady i ścinki drewniane, nawet aglomerowane w kłody, brykiety, granulki lub w podobne postaci</p> <p>4402 Węgiel drzewny, (włączając węgiel drzewny z łupin lub orzechów), nawet aglomerowany</p> <p>4403 Drewno surowe, nawet pozbawione kory lub bieli, lub zgrubnie obrobione</p> <p>4404 Obręcze drewniane; żerdzie rozszczepione; pale, paliki i kołki z drewna, zaostrome, ale nieprzetarte wzdłużnie; tyczki drewniane, zgrubnie przycięte, ale nietoczone, niewygięte lub w inny sposób obrobione, nadające się do produkcji lasek, parasoli, rękojeści do narzędzi lub tym podobne; wióry i tym podobne</p> <p>4405 Wełna drzewna; mączka drzewna</p> <p>4406 Podkłady kolejowe lub tramwajowe, z drewna</p> <p>4407 Drewno przetarte lub strugane wzdłużnie, skrawane warstwami lub obwodowo, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo, o grubości przekraczającej 6 mm</p> <p>4408 Arkusze na forniry (włącznie z otrzymanymi przez cięcie drewna warstwowego), na sklejkę lub na podobne drewno warstwowe i inne drewno, przetarte wzdłużnie, skrawane warstwami lub obwodowo, nawet strugane, szlifowane, łączone na długość lub łączone stykowo, o grubości nieprzekraczającej 6 mm</p> <p>4409 Drewno (włącznie z klepkami i listwami na parkiet, niepołączonymi), kształtowane w sposób ciągły (z wypustem, rowkiem, ze ściętymi krawędziami, zaokrąglone, ze złączami w jaskółczy ogon i tym podobne) wzdłuż dowolnej krawędzi, końców lub powierzchni, nawet strugane, szlifowane lub łączone stykowo</p> <p>4410 Płyta wiórowa, płyta o wiórach zorientowanych („oriented strand board” OSB) i podobna płyta (na przykład płyta płatkowa (płyta ze średniodużych wiórów „waferboard”) z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet aglomerowanych żywicami lub innymi organicznymi substancjami wiążącymi</p> <p>4411 Płyta pilśniowa, z drewna lub pozostałych zdrewniałych materiałów, nawet związana za pomocą żywicy lub innych substancji organicznych</p>

Odnosny towar	Odnosne produkty
	<p>4412 Sklejka, płyty fornirowane i podobne drewno warstwowe</p> <p>4413 Drewno utwardzone w postaci bloków, płyt, desek lub kształowników profilowanych</p> <p>4414 Ramy do obrazów, fotografii, luster lub podobnych przedmiotów, drewniane</p> <p>4415 Skrzynie, pudła, klatki, bębny i podobne opakowania, z drewna; bębny do kabli, z drewna; palety, palety skrzyniowe i pozostałe platformy załadunkowe, z drewna;</p> <p>nadstawki do palet płaskich, z drewna</p> <p>(materiały nieprzeznaczone do pakowania stosowane wyłącznie jako materiał do pakowania w celu wspierania, ochrony lub transportu innych produktów wprowadzanych na rynek)</p> <p>4416 Beczki, baryłki, kadzie, cebry i pozostałe wyroby bednarskie oraz ich części, z drewna, włącznie z klepkami</p> <p>4417 Narzędzia, oprawy narzędzi, rękojeści narzędzi, oprawy lub trzonki mioteł, szczotek i pędzli, z drewna; kopyta lub prawidła do obuwia, z drewna</p> <p>4418 Wyroby stolarskie i ciesielskie dla budownictwa, z drewna, włącznie z drewnianymi płytami komórkowymi, połączonymi płytami podłogowymi, dachówkami i gontami</p> <p>4419 Naczynia stołowe i naczynia kuchenne, z drewna</p> <p>4420 Intarsje i mozaiki, z drewna; kasety i szkatułki na biżuterię lub sztucce i podobne artykuły, z drewna; statuetki i pozostałe ozdoby, z drewna; drewniane artykuły meblarskie nieobjęte działem 94</p> <p>4421 Pozostałe artykuły z drewna</p> <p>Ścier z drewna i papier określone w rozdziałach 47 i 48 Nomenklatury scalonej, z wyjątkiem produktów z bambusa i produktów z odzysku (makulatura i odpady)</p> <p>49 Książki, gazety, obrazki i pozostałe drukowane wyroby przemysłu poligraficznego, manuskrypty, maszynopisy i plany, z papieru</p> <p>ex 9401 Siedzenia (inne niż te objęte pozycją 9402), nawet zmieniane w łóżka, oraz ich części, z drewna</p> <p>9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60 i 9403 91 Meble drewniane, i ich części</p> <p>9406 10 Budynki prefabrykowane z drewna</p>

ZAŁĄCZNIK II

Oświadczenie o należytej staranności

Informacje, które należy podać w oświadczeniu o należytej staranności zgodnie z art. 4 ust. 2:

1. Nazwa podmiotu, jego adres oraz, w przypadku odnośnych towarów i odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub opuszczających go, numer rejestracyjny i identyfikacyjny przedsiębiorcy (numer EORI) zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) nr 952/2013.
2. Kod systemu zharmonizowanego, opis tekstowy, w tym nazwa handlowa, a także, w stosownych przypadkach, pełna nazwa naukowa, oraz ilość odnośnego produktu, który podmiot ma zamiar wprowadzić do obrotu lub którego wywozu ma dokonać. Dla odnośnych produktów wprowadzanych na rynek lub go opuszczających ilość ma być wyrażona jako masa netto w kilogramach oraz, w stosownych przypadkach, w uzupełniających jednostkach miary określonych w załączniku I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87 dla wskazanego kodu systemu zharmonizowanego, lub we wszystkich innych przypadkach ilość ma być wyrażona jako masa netto lub, w stosownych przypadkach jako objętość lub liczba jednostek. Uzupełniająca jednostka miary ma zastosowanie, jeżeli jest ona konsekwentnie podana dla wszystkich możliwych podpozycji danego kodu systemu zharmonizowanego, o którym mowa w oświadczeniu o należytej staranności.
3. Kraj produkcji i geolokalizacja wszystkich działek, na których wyprodukowano odnośne towary. W przypadku odnośnych produktów zawierających lub wytworzonych przy wykorzystaniu bydła oraz w przypadku takich odnośnych produktów, które były karmione odnośnymi produktami, geolokalizacja odnosi się do wszystkich zakładów, w których trzymano to bydło. W przypadku gdy odnośny produkt zawiera towary wyprodukowane na różnych działkach lub został wyprodukowany z użyciem takich towarów, podaje się geolokalizację wszystkich działek zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. d).
4. Dla podmiotów odnoszących się do istniejącego oświadczenia o należytej staranności na podstawie art. 4 ust. 8 i 9, numer referencyjny takiego oświadczenia o należytej staranności.
5. Tekst: „Przedstawiając niniejsze oświadczenie o należytej staranności, podmiot potwierdza, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2023/1115 zachowano należytą staranność i nie stwierdzono żadnego ryzyka lub stwierdzono jedynie znikome ryzyko, że odnośne produkty są niezgodne z art. 3 lit. a) lub b) tego rozporządzenia.”
6. Podpis w następującym formacie:
„Podpisano w imieniu:
Data:
Imię i nazwisko oraz stanowisko: Podpis:”.
